

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Iniciativa Pásu a stezky a její evropská dimenze:
příklad Itálie

Belt and Road Initiative and its European Dimension: Italian Case

STUDIJNÍ PROGRAM

Ekonomika a management

VEDOUcí PRÁCE

Mgr. Vít Klepárník, Ph.D.

MATĚJOVIČOVÁ

KARIN

2023

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Matějovičová** Jméno: **Karin** Osobní číslo: **492800**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávatel katedra/ústav: **Institut veřejné správy a regionálních studií**
Studijní program: **Ekonomika a management**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Iniciativa pásu a stezky a její evropská dimenze: příklad Itálie

Název bakalářské práce anglicky:

Belt and Road Initiative and its European dimension: Italian case

Pokyny pro vypracování:

Práce představuje čínskou Iniciativu pásu a stezky (BRI) vyhlášenou v roce 2013. Podává obecné informace o projektu a zaměřuje se na evropskou dimenzi čínské iniciativy, zejména na oblast přímých zahraničních investic (FDI), infrastrukturální investice a projekty. V poslední části analyzuje charakter a rozsah investic a spolupráce v rámci BRI na příkladě čínsko-italských vztahů.

Seznam doporučené literatury:

FREYMANN, Eyck. One Belt One Road: Chinese power meets the world. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Asia Center, 2021. ISBN 978-0-6742-4795-6
LI, Xing, ed. Mapping China's 'One Belt One Road' Initiative [online]. Cham: Palgrave Macmillan, 2019. ISBN 978-3-319-92201-0. Dostupné také z: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-92201-0>
BLANCHARD, Jean-Marc, ed. China's Maritime Silk Road Initiative and Southeast Asia: Dilemmas, Doubts, and Determination [online]. Singapore: Palgrave Macmillan, 2019. ISBN 978-981-32-9275-8. Dostupné také z: <https://doi.org/10.1007/978-981-32-9275-8>
LEI, Zou. The Political Economy of China's Belt and Road Initiative [online]. Singapore: World Scientific, 2018. ISBN 978-981-3222-67-0. Dostupné také z: <https://doi.org/10.1142/10508>

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. Vít Klepárník, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **05.01.2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **05.01.2023**

Platnost zadání bakalářské práce: _____

Mgr. Vít Klepárník, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Studentka bere na vědomí, že je povinna vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studentky

MATĚJOVIČOVÁ, Karin. *Iniciativa Pásu a stezky a její evropská dimenze: příklad Itálie*. Praha: ČVUT 2023. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 04. 01. 2023

Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Mgr. Vítu Klepárníkovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, za vstřícný přístup a cenné rady. Též bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu po dobu celého studia, zvláště pak při psaní této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o iniciativě Pásu a stezky (Belt and Road Initiative, BRI), kterou v roce 2013 představil čínský prezident Si Ťin-pching. Záměrem této iniciativy je propojit země Asie, Evropy a Afriky pomocí nových obchodních cest, pozemních i mořských, za účelem politické a ekonomické spolupráce. S iniciativou Pásu a stezky jsou spjaty různé faktory, ekonomické, společenské či politické. Cílem této bakalářské práce je zkoumat oblast čínských přímých zahraničních investic (PZI) v Evropě a vliv iniciativy Pásu a stezky na jejich výši v čase. V rámci případové studie byl do bakalářské práce vybrán případ Itálie, jež má pro Čínu strategickou pozici jakožto vstupní brána do Evropy. V této části práce je zkoumán pohyb čínských přímých zahraničních investic do Itálie v rámci iniciativy a jsou zde brány v potaz politické faktory, které rozhodují o tom, jakým způsobem spolupráce mezi Čínou a Itálií uvnitř iniciativy Pásu a stezky probíhá nyní, a do jaké míry bude spolupráce probíhat i dále v budoucnu.

Klíčová slova

Iniciativa Pásu a stezky, Čína, Itálie, Evropa, investice, přímé zahraniční investice, PZI, mezinárodní obchod

Abstract

This bachelor's thesis discusses the Belt and Road Initiative (BRI), which was introduced by Chinese President Xi Jinping in the year 2013. The intention of this initiative is to connect the countries of Asia, Europe and Africa using new land and maritime trade routes for the purpose of political and economic cooperation. Various economic, social and political factors are related to the Belt and Road Initiative. The aim of this bachelor's thesis is to explore the area of Chinese foreign direct investments (FDI) in Europe and the influence of the Belt and Road Initiative on their amount over time. As part of the case study in this bachelor's thesis, the case of Italy was chosen, as it has a strategic position for China as the gateway to Europe. This part of the thesis examines the flow of Chinese foreign direct investment to Italy within the BRI and considers the political factors that determine how cooperation between China and Italy is taking place now and to what extent cooperation will take place in the future.

Key words

Belt and Road Initiative, China, Italy, Europe, investment, foreign direct investment, FDI, international trade

Obsah

Úvod	5
1 Metodologie	7
2 Iniciativa Pásu a stezky	8
2.1 Starověká Hedvábná stezka	8
2.2 Charakteristika Pásu a stezky	9
2.2.1 Principy	10
2.2.2 Ekonomické koridory	10
3 Přímé zahraniční investice	12
3.1 Rozdělení přímých zahraničních investic	12
3.2 Politika čínských přímých zahraničních investic	13
3.2.1 Čínské státní a soukromé podniky	13
3.2.2 Čínské přímé zahraniční investice.....	14
4 Iniciativa Pásu a stezky v Evropě	16
4.1 Vstup evropských zemí do iniciativy Pásu a stezky	17
4.2 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě.....	19
4.2.1 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě z hlediska sektorů.....	24
4.2.2 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě na zelené louce	26
5 Iniciativa Pásu a stezky v Itálii	29
5.1 Vstup Itálie do iniciativy Pásu a stezky	29
5.2 Čínské přímé zahraniční investice v Itálii	32
5.2.1 Čínské přímé zahraniční investice v Itálii z hlediska sektorů	35
5.2.2 Srovnání Itálie a Španělska	36
Závěr	38
Seznam použité literatury	40
Seznam obrázků	46
Seznam tabulek	47

Úvod

Čínská lidová republika je jedním z nejvýznamnějších subjektů na globální úrovni. Jedná se o nejlidnatější stát světa a o stát se čtvrtou největší rozlohou na světě. Čína dlouhodobě udržuje vysoký objem exportu do všech koutů světa a pro mnoho zemí představuje jednoho z hlavních obchodních partnerů. V roce 2013 se nově zvolený čínský prezident Si Ťin-pching rozhodl pozici Číny v mezinárodním obchodu posílit a v září téhož roku představil svůj záměr následovat předky a vybudovat novou Hedvábnou stezku (známou pod označením iniciativa Pásu a stezky, anglicky Belt and Road Initiative). Vize Si Ťin-pchinga je taková, že obchodními koridory propojí země Asie a Evropy, později i země Afriky a zaručí tak prohloubení ekonomických, politických i společenských vztahů mezi Čínou a členskými zeměmi.

Téma iniciativy Pásu a stezky je velmi komplexní, je tvořeno mnoha faktory, ať už politickými, společenskými či ekonomickými, a lze ho uchopit z mnoha různých úhlů. Tato bakalářská práce se zaměřuje na oblast přímých zahraničních investic (PZI) spojených s iniciativou Pásu a stezky. Zkoumá vliv čínské iniciativy na změnu výše i charakteru přímých zahraničních investic, které proudí z Číny do evropských zemí. Rovněž se práce zabývá čínskými přímými zahraničními investicemi spojenými s iniciativou Pásu a stezky v Itálii. Itálie byla pro tuto bakalářskou práci vybrána z důvodu její strategické polohy, díky které má pro iniciativu Pásu a stezky důležitou roli. Cílem této bakalářské práce je tedy prozkoumat a statisticky vyhodnotit vliv čínské iniciativy Pásu a stezky na přímé zahraniční investice v evropských zemích a analyzovat politické faktory, které v Itálii ovlivňují působení iniciativy a čínských přímých zahraničních investic s ní spojených.

Pro tuto bakalářskou práci byla zvolena hlavní výzkumná otázka, na kterou navazují dílčí výzkumné otázky a hypotézy.

Hlavní výzkumná otázka zní: Má iniciativa Pásu a stezky vliv na změnu čínských přímých zahraničních investic v evropských zemích, které jsou do iniciativy zapojeny?

Dílčími výzkumnými otázkami a navazujícími hypotézami jsou:

Otázka 1: Jak se změnila výše čínských přímých zahraničních investic v evropských státech, které jsou zapojeny do iniciativy, za období od podepsání jejich memorand o porozumění do roku 2021?

Otázka 2: Jak se v souvislosti s iniciativou Pásu a stezky změnila výše čínských přímých zahraničních investic v členských státech ve srovnání se změnou výše přímých zahraničních investic v nečlenských státech?

- Hypotéza: V členských státech se v souvislosti s iniciativou Pásu a stezky zvýšily čínské přímé zahraniční investice výrazněji než v nečlenských státech.

Otázka 3: Proč Itálie vstoupila do iniciativy Pásu a stezky, když ostatní země G-7 a většina zemí západní Evropy tak neučinily?

Otázka 4: Zvedla se hodnota čínských přímých zahraničních investic v Itálii v reakci na vstup do iniciativy Pásu a stezky?

- Hypotéza: Hodnota čínských přímých zahraničních investic se v Itálii se vstupem do iniciativy zvýšila.

Nejprve se práce věnuje metodologii použité při vypracování. V další kapitole se zabývá o stručnou historii Hedvábné stezky, ve které viděl čínský prezident Si Ťin-pching inspiraci pro svůj projekt Ekonomického pásu kolem Hedvábné stezky a Námořní Hedvábné stezky 21. století. Siho projekt poté také stručně charakterizuje. Dále práce popisuje oblast přímých zahraničních investic, které jsou v souvislosti s iniciativou dále zkoumány. Další část pojednává o stavu čínských přímých zahraničních investic v Evropě. Statisticky vyhodnocuje změnu výše i charakteru PZI evropských zemí v reakci na vstup do čínské iniciativy. Poslední část bakalářské práce analyzuje změnu přímých zahraničních investic v Itálii v čase a zkoumá politické okolnosti působení čínské iniciativy v Itálii.

1 Metodologie

Tato bakalářská práce si klade za cíl prozkoumat působení čínské iniciativy Pásu a stezky v souvislosti s přímými zahraničními investicemi v oblasti Evropy s hlubším zaměřením na Itálii a její ekonomiku a politiku. Jelikož jsou v této bakalářské práci zkoumány jak ekonomické, tak i politické faktory, lze práci zařadit do oblasti mezinárodní politické ekonomie (international political economy, IPE). Mezinárodní politická ekonomie představuje *nauku orientovanou na takové mezinárodní či světové problémy a jevy, které nelze smysluplně zařadit do oblasti zájmu jedné vědní disciplíny – ekonomie, politické vědy a dalších.*¹

Bakalářská práce je psána ve formě smíšeného výzkumu – převážně se jedná o kvantitativní výzkum, avšak v páté kapitole práce obsahuje prvky kvalitativního výzkumu, kde práce zkoumá politické faktory iniciativy Pásu a stezky v Itálii a ptá se na otázku, proč Itálie do iniciativy vstoupila. Využití obou metod zároveň je v metodologii označováno jako metodologická triangulace.

Zdroje, ze kterých je v práci čerpáno, jsou vzhledem k povaze bakalářské práce především internetové. Z těchto zdrojů jsou čerpány informace o infrastrukturních či jiných projektech souvisejících s iniciativou Pásu a stezky a o politickém dění v Itálii spojeném s iniciativou. Rovněž jsou internetové zdroje využity ke zpracování statistického výzkumu týkajícího se oblasti přímých zahraničních investic v evropských zemích, popř. Itálii. Pro zpracování statistických dat v kvantitativním výzkumu slouží jako tři hlavní zdroje následující: National Bureau of Statistics of China,² The American Enterprise Institute³ a Rhodium Group.⁴

¹ KRPEC, Oldřich; HODULÁK, Vladan. *Politická ekonomie mezinárodních vztahů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. 2011, s. 17. ISBN 978-80-210-5481-3.

² Čínský statistický úřad. Dostupné z: <https://data.stats.gov.cn/english/index.htm>

³ China Global Investment Tracker. Dostupné z: <https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/>

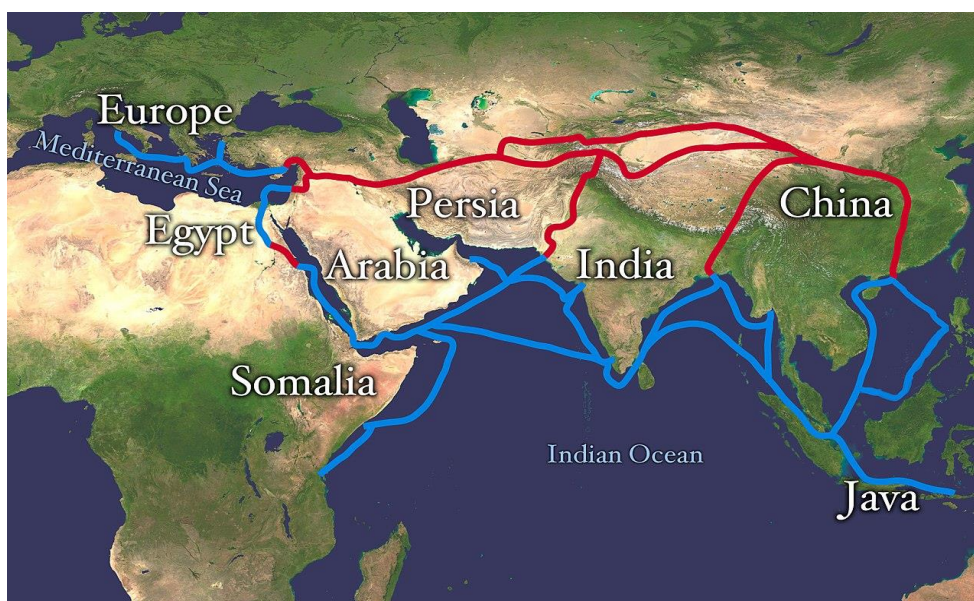
⁴ MERICS report. Chinese FDI in Europe. Dostupné z: <https://rhg.com/wp-content/uploads/2022/04/MERICS-Rhodium-Group-COFDI-Update-2022-2.pdf>

2 Iniciativa Pásu a stezky

2.1 Starověká Hedvábná stezka

Iniciativa Pásu a stezky (anglicky Belt and Road Initiative, čínsky 一带一路; I Taj I Lu) navazuje na starověkou Hedvábnou stezku, která propojovala Asii s Afrikou a Evropou a směřovala ke Středoziemnímu moři. Hedvábná stezka představovala hlavní most mezi zeměmi pro obchodníky starověkých a středověkých civilizací a byla důležitou součástí jejich pozdějšího rozmachu.

Obrázek 1: Starověká Hedvábná stezka (červeně)

Zdroj: World History Encyclopedia. Dostupné z: <https://www.worldhistory.org/image/8327/map-of-the-silk-road-routes/>

Na Obrázku 1 jsou červeně znázorněny trasy starověké Hedvábné stezky, které propojují Čínu, Indii, Persii a Římskou říši. Hlavními obchodními komoditami, které Čína vyvážela, byly například hedvábí, zlato, slonovina, sklo. Do Číny byly po stezce dováženy nefrit, kožešiny, bronzové předměty, železo, lak, keramika.⁵

Za doby vlády dynastie Tang (618–907 n.l.) dosahoval obchod na Hedvábné stezce největší důležitosti. V této době se Hedvábná stezka rozrostla o stezku mořskou⁶ (viz modře vyznačená trasa na Obrázku 1), která následně upozadila stezku pozemní, protože byla pro všechny zúčastněné strany ziskovější.⁷

⁵ WILD, Oliver. *The Silk Road* [online]. 1992 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://arquivo.pt/wayback/20160315145417/http://www.ess.uci.edu/~oliver/silk.html#4>

⁶ LEJ, Cou. *The Political Economy of China's Belt and Road Initiative*. Singapore: World Scientific, 2018, s. 9–13. ISBN 978-981-3222-65-6.

⁷ WILD, Oliver. *The Silk Road* [online]. 1992 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://arquivo.pt/wayback/20160315145417/http://www.ess.uci.edu/~oliver/silk.html#4>

Postoj pozdějších Čínských dynastií byl poslední ranou pro obchodní cestu. Izolacionistická politika dynastií Ming nijak nepodpořila obchod mezi Čínou a rychle se rozvíjejícím západem.⁸ Tato okolnost vedla k utlumení obchodu po Hedvábné stezce.

V průběhu dalších století se objevovaly tendence k obnovení obchodu na Hedvábné stezce.

2.2 Charakteristika Pásu a stezky

7. září 2013, při příležitosti návštěvy Kazachstánu, prezident Čínské lidové republiky, Si Ťin-pching, představil projekt na vybudování „ekonomického pásu kolem Hedvábné stezky“, díky kterému bude Čína moci upevnit vztahy, zúžit ekonomické vazby a prohloubit spolupráci se zapojenými zeměmi. Při pozdější návštěvě Indonésie v říjnu 2013, prezident Si Ťin-pching přednesl návrh na společné vybudování námořní Hedvábné stezky 21. století, jako součást projektu Belt and Road Initiative (zkr. BRI).⁹

V březnu roku 2015 zveřejnila čínská vláda dokument „Vize a akce společné výstavby Ekonomického pásu Hedvábné stezky a Námořní Hedvábné stezky 21. století“ (dále jen „Vize a akce“), ve kterém jsou popsány pozadí projektu, principy, na kterých je iniciativa postavena, rámec projektu a body pojednávající o spolupráci s dalšími zeměmi.

Cílem projektu Belt and Road Initiative bylo, jednak vybudovat pevninskou infrastrukturu napříč Asií a Evropou pomocí výstavby železnic, dálnic, přístavů, ropovodů a dalších dopravních cest a jednak rozvinout námořní trasy skrze Indický oceán a Perský záliv.¹⁰ Vybudováním infrastruktury napříč zeměmi se podpoří propojenost Číny s dalšími zeměmi zapojenými v iniciativě.

Do BRI je k březnu 2022 zapojeno 147 zemí ze všech koutů světa.¹¹ Přestože vizí iniciativy Pásu a stezky bylo propojení zemí Asie, Evropy a Afriky, členy iniciativy jsou nyní i země jižní Ameriky (viz Obrázek 2).

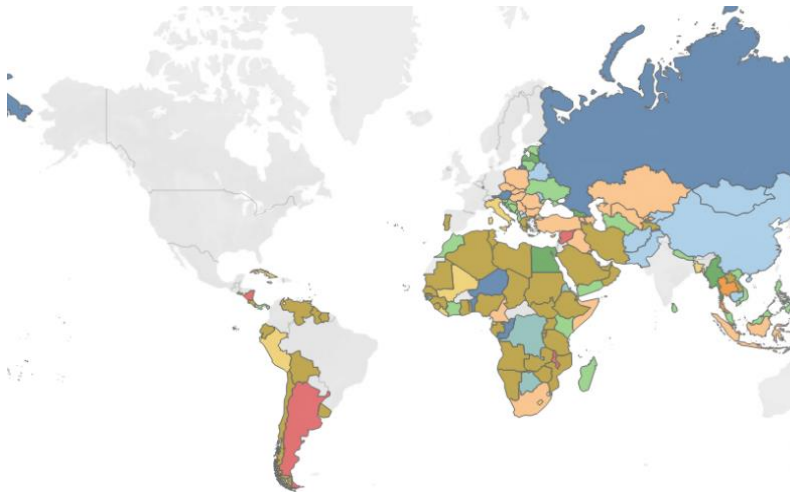
⁸ WILD, Oliver. *The Silk Road* [online]. 1992 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://arquivo.pt/wayback/20160315145417/http://www.ess.uci.edu/~oliver/silk.html#4>

⁹ WANG, Jü-ču. Process for Proposing the Concept. In: CAI, Fang a Peter NOLAN. *The handbook of the Belt and Road*. Beijing: China Social Sciences Press, 2019, s. 107–108. ISBN 978-7-5203-4143-1.

¹⁰ VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V PEKINGU. *Belt and Road Initiative* [online]. [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/beijing/cz/politika/vzajemne_vztahy/obor/index.html

¹¹ NEDOPIL, Christoph. Countries of the Belt and Road Initiative. In: *Green Finance & Development Center* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>

Obrázek 2: Země iniciativy Belt and Road

Zdroj: GREEN FINANCE & DEVELOPMENT CENTER. Dostupné z: <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>

2.2.1 Principy

Dle dokumentu Vize a akce jsou principy iniciativy následující:

- Soulad s principy Charty OSN – vzájemný respekt a rovnoprávnost
- Otevřená spolupráce – není omezena na země starověké Hedvábné stezky
- Iniciativa je harmonická a inkluzivní – respektuje rozhodnutí dalších zemí, hledá společná východiska a odhlíží od odlišností
- Iniciativa následuje trh – řídí se mezinárodními normami a pravidly trhu
- Vzájemná výhodnost – svoboda projevu, vychází vstříc dalším zemím¹²

2.2.2 Ekonomické koridory

Součástí vize o iniciativě Pásu a stezky je 6 ekonomických koridorů, které propojují Asii a Evropu.

Ekonomický koridor Čína – Mongolsko – Rusko (CMREC)

- Spojení ekonomického pásu Hedvábné stezky s ruskými trans euroasijskými železnicemi a mongolským programem Prairie Roads. 9. července 2015 bylo podepsáno memorandum o porozumění o sestavení plánu na zřízení ekonomického koridoru. V roce 2016 byl všemi stranami podepsán náčrt plánu, který představoval první oficiální realizaci spolupráce v rámci BRI.¹³

¹² NDRC. *Vision and Actions on Jointly Building the Silk Road Economic Belt and the 21st Century Maritime Silk Road*

¹³ WANG, Ťin-po. The Six Economic Corridors. In: CAI, Fang a Peter NOLAN. *The handbook of the Belt and Road*. Beijing: China Social Sciences Press, 2019, s. 233–238. ISBN 978-7-5203-4143-1.

Nový eurasijský most

- Železnice spojující východní pobřeží Číny a Bělorusko. Vede pouze přes Kazachstán a Rusko. Eurasijský most zařídí lepší spojení mezi Asií a Evropou a rychlejší přepravu zboží z Číny do Evropy.¹⁴

Ekonomický koridor Čína – střední Asie – západní Asie (CCWAEC)

- Vede na západ od severozápadní Číny přes střední Asii k Perskému zálivu, Arabskému poloostrovu a pobřeží Středozemního moře. V roce 2016 byl podepsán plán na propojení ekonomického pásu Hedvábné stezky a kazašského programu na rozvoj infrastruktury Nurly Zhol. Podepsání plánu na propojení a memorandum o společném budování nové Hedvábné stezky s asijskými zeměmi podél koridoru je výstavba koridoru v budoucnu zajištěna.¹⁵

Ekonomický koridor Čína – Indočína (CIPEC)

- Pokrývá sedm zemí: Čínu, Vietnam, Laos, Kambodžu, Thajsko, Malajsii a Singapur. Úsek Čína – Laos je již v provozu, ostatní úseky jsou stále ve výstavbě. Kvůli vysokým nákladům byla výstavba železničního úseku v Malajsii zastavena, hrozilo tedy, že koridor nebude úplný a Si Ťin-pching bude muset projekt pozměnit. Nakonec se rozhodlo o dostavění železnice.¹⁶

Ekonomický koridor Čína – Pákistán (CPEC)

- Vede z čínského města Kašgar (Kcha-š') do pákistánského přístavu Gwadar. V květnu roku 2013 projekt představil čínský premiér Li Kche-čchiang při příležitosti jeho návštěvy v Pákistánu. V roce 2017 obě země představily Dlouhodobý plán pro čínsko-pákistánský ekonomický koridor.¹⁷ Obě strany plánují, že do roku 2030 bude koridor dokončený.¹⁸

Ekonomický koridor Čína – Bangladéš – Myanmar – Indie (BCIM)

- Začíná v čínské provincii Jün-nan, vede přes Myanmar, Indii, Bangladéš k Indickému oceánu. V roce 2013 proběhlo první jednání o BCIM koridoru a všechny čtyři strany podepsaly dohodu. Nejdůležitější projekty tohoto koridoru jsou výstavba ropovodu mezi Čínou a Myanmarem, železniční trať přes bangladéšský most Padma,¹⁹ či výstavba přístavu v myanmarském Kyauk-phyu.²⁰

¹⁴ WANG, Ťin-po. *The Six Economic Corridors*, s. 239–244.

¹⁵ *Ibid*, s. 245–251.

¹⁶ *Ibid*, s. 252–257.

¹⁷ Dlouhodobý plán pro čínsko-pákistánský koridor. Dostupné z: <https://www.pc.gov.pk/uploads/cpec/LTP.pdf>

¹⁸ WANG, Ťin-po. *The Six Economic Corridors*, s. 257–262.

¹⁹ *Ibid*, s. 263–269.

²⁰ ŠIMALČÍK, Matěj. *Nová hedvábná stezka ke světové dominanci?* In: KIRONSKÁ, Kristína a Richard TURCSÁNYI. *Supervelmoc?* s. 299. ISBN 978-80-278-0047-6.

3 Přímé zahraniční investice

Přímými zahraničními investicemi (PZI) rozumíme investice uskutečněné investorem, sídlícím v jiné zemi než podnik, do kterého má zahraniční investor zájem investovat. Podmínkou pro investora je získání minimálně 10% podílu v daném podniku.

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) definuje PZI takto: *Přímé zahraniční investice odrážejí cíl vytvoření trvalého zájmu rezidentského podniku v jedné ekonomice (přímý investor) v podniku (podnik přímé investice), který je rezidentem v jiné ekonomice, než je ekonomika přímého investora. Trvalý zájem předpokládá existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a podnikem přímé investice. Přímé nebo nepřímé vlastnictví 10 % nebo více hlasovacích práv podniku, který je rezidentem v jedné ekonomice, investorem, který je rezidentem v jiné ekonomice, je důkazem takového vztahu.*²¹

3.1 Rozdělení přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice lze dělit podle čtyř kritérií. Prvním kritériem je míra kontroly investora v daném podniku. Na základě tohoto kritéria se dělí na podnik s menšinovým zahraničním podílem (podíl menší než 50 %) a na podnik pod zahraniční kontrolou, tzn. investor vlastní většinový podíl a získává hlavní rozhodovací právo.

Účel, ze jakým investor na daný trh vstoupil, je dalším kritériem rozdělení. Trhy vyhledávající (market-seeking) investor vstupuje na trh s cílem zvýšit podíl na trhu společnosti, do které chce investovat. Optimalizovat výrobu snížením výrobních nákladů si klade za cíl investor, který vyhledává faktory (efficiency-seeking). Třetím druhem jsou investoři, kteří vyhledávají specifická aktiva (asset-seeking) jako jsou patenty či obchodní značky. Motivy vstupu na trh lze zkombinovat a dosáhnout tak výhodnější investice.

Přímé zahraniční investice lze rovněž dělit na horizontální a vertikální. Horizontální PZI jsou povětšinou prováděny podniky, které jsou procesně zaměřeny a jejich fáze produkčního řetězce jsou ve všech pobočkách podniku podobné. Oproti tomu vertikální PZI spíše provádějí podniky zaměřené na produkt a produkční řetězec v jednotlivých pobočkách je odlišný.

Nejčastěji se lze setkat s členěním přímých zahraničních investic podle způsobu vstupu. Jedná se o investice na zelené louce, investice na hnědé louce a fúze a akvizice.

²¹ OECD. *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment* [online]. 2008, s. 48–49 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/40193734.pdf>

Investice na zelené louce (greenfield) představují investici do nového aktiva. Nadnárodní firma zakládá novou pobočku v jiné zemi. Výhodou je, že podnik pobočku zakládá podle svých vlastních představ, nové zaměstnance školí podle svých standardů a procesy rovněž kontroluje podle svých norem. Nevýhodou je pozdější zahájení produkce z důvodu výstavby nové budovy a školení nových zaměstnanců. Pro hostitelskou zemi nová pobočka může znamenat zvýšení počtu volných pracovních míst.

Fúze a akvizice (mergers and acquisitions, M&A) je označení pro kapitálový vstup jedné společnosti do druhé, již existující společnosti a převzetí její činnosti. Fúze představuje spojení či splynutí dvou subjektů do jednoho, akvizice znamená přímo převzetí jednoho subjektu druhým.

Investice do již existujícího podniku, který je zastaralý nebo nevyužitý s následnou restrukturalizací se nazývá investice na hnědé louce neboli brownfield. Právně se jedná o M&A, avšak obnáší mnohem rozsáhlejší investice do restrukturalizace, popř. obnovy budovy podniku a dalších aktiv.²²

3.2 Politika čínských přímých zahraničních investic

3.2.1 Čínské státní a soukromé podniky

V čínské ekonomice se nachází nemalý počet nadnárodních podniků, které jsou vlastněny státem. Ten dohlíží na jejich správné fungování nejen na národním, ale i na zahraničním trhu a rovněž se snaží získávat podnikům potřebné zdroje a výhodné místo na trhu. Čím jsou státní podniky větší, tím větší mají šanci na státní pomoc.²³ Pokud státní podnik získá dobrou pozici na národním i mezinárodním trhu a má dostatek zdrojů, ať už lidských či finančních, je ochoten více investovat do zahraničních podniků. Hodnota čínských PZI je tedy částečně závislá na způsobu, jakým Čína provádí zahraniční politiku a jakým způsobem reguluje státní podniky. Soukromé podniky vytváří v Číně okolo 60 % čínského HDP.²⁴ Jsou proto pro čínskou ekonomiku důležité. Přesto jsou na ně kladeny vyšší nároky než na podniky vlastněné státem. Pro Čínskou komunistickou stranu je důležité, aby soukromí podnikatelé následovali stranu a řídili se jejich pravidly.²⁵

²² SRHOLEC, Martin. *Přímé zahraniční investice v České republice*. Linde, 2004, s. 12-14. ISBN 80-86131-52-1.

²³ CHE, Siao-ming, Subrata CHAKRABARTY a Lorraine EDEN. The global emergence of Chinese multinationals. *Asian Business & Management*. [online] 2016, 15(1) [cit. 2022-12-15]. ISSN 1472-4782. Dostupné z: doi:10.1057/abm.2016.4

²⁴ PAJ, Wan-sung. 刘鹤主持召开国务院促进中小企业发展工作领导小组第一次会议. In: *Státní rada ČLR* [online]. 2018 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: http://www.gov.cn/guowuyuan/2018-08/20/content_5315204.htm

²⁵ CHE, Laura. Xi Jinping wants China's private companies to fight alongside the Communist Party. In: *CNN Business* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/09/22/business/china-private-sector-intl-hnk/index.html>

Podíl státních podniků na celkových čínských investicích má od roku 2018 klesající tendenci. Do té doby tvořil většinou více než 50 % celkových investic. V roce 2021 však tvořil pouze 12 %.²⁶ Příčinou může být stále zvyšující se procento soukromých podniků v Číně. V rámci iniciativy Pásu a stezky hrály v prvních letech velkou roli státní podniky, které realizovaly první projekty pod BRI a prováděly investice do zemí podél BRI.²⁷ Nyní skoro polovina podniků pod BRI jsou v soukromém vlastnictví, avšak na výstavbu rozsáhlé infrastruktury jsou stále ve větším množství využívány státní podniky, jako jsou China Communications Construction Company (CCCC), PowerChina či China Railway Engineering.²⁸ Příkladem soukromé společnosti spolupracující s BRI je automobilová společnost Če-ťiang Geely Holding Group či China Communication Technology, která prodává a vyrábí komunikační zařízení.

3.2.2 Čínské přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice, které Čína provádí v zemích BRI, se řadí převážně mezi fúze a akvizice a v posledních letech stále častěji i mezi investice na zelené louce²⁹ (viz kapitola 4.2.2).

Existují i obavy, že Čína využívá tzv. diplomacii dluhových pastí. To znamená, že poskytuje financování na projekty, které jsou od počátku nerentabilní – dlužník není schopný dluh Číně splácet.³⁰ Typickým příkladem je dálnice v Černé Hoře. Černá Hora se neúspěšně pokoušela získat finance na výstavbu dálnice, po níž objem přepravy nikdy nebude tak velký, aby vyrovnal náklady na její výstavbu. I přesto se Čína rozhodla výstavbu financovat a Černá Hora tak upadla do dluhové pasti, neboť není schopna splácet. Obdobně tomu bylo na Srí Lance, kde Čína vystavěla přístav, který Srí Lanka nebyla schopna splácet. S Čínou nakonec uzavřela dohodu o pronájmu přístavu Číně na 99 let a Čína Srí Lance poskytla refinancování úvěru.³¹

²⁶ KRATZ, Agatha et al. MERICS REPORT: CHINESE FDI IN EUROPE 2021 UPDATE. In: *Rhodium Group* [online]. 2021 [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://rhg.com/research/chinese-fdi-in-europe-2021-update/>

²⁷ SIUNG, Pching a Roman TOMASIC. Soft Law, State-Owned Enterprises and Dispute Resolution on PRC's Belt and Road — Towards an Emerging Legal Order? *HONG KONG LAW JOURNAL* [online]. 2019, 49(3) [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=3505770>

²⁸ LI, Jang. Private enterprises important to Belt and Road projects. In: *Belt and Road Portal* [online]. 2017 [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/qwyw/rdxw/27784.htm>

²⁹ KRATZ, Agatha et al. MERICS REPORT: CHINESE FDI IN EUROPE 2021 UPDATE. In: *Rhodium Group* [online]. 2021 [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://rhg.com/research/chinese-fdi-in-europe-2021-update/>

³⁰ ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? In: KIRONSKÁ, Kristína a Richard TURCSÁNYI. *Supervelmoc?* s. 300. ISBN 978-80-278-0047-6.

³¹ ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? S. 300.

Úvěry poskytované Čínou zahraničním zemím samy o sobě přímými zahraničními investicemi nejsou. Pokud ovšem dlužník není schopný dluh splácet a obě strany se dohodnou např. tak, že Čína odkoupí alespoň 10% podíl společnosti vlastněné zahraniční zemí a refinancuje její dluh, stane se část poskytnutého úvěru fakticky přímou zahraniční investicí.

Čína své investice může rovněž využívat k prosazení svých politických zájmů. Příkladem je využití finanční krize v Řecku ke koupi většinového podílu řeckého přístavu Piraeus, přičemž si Čína díky svým investicím získala náklonnost Řecka. Řecko tak již zabránilo několika kritickým rezolucím EU, které odsuzují chování Číny.³²

Dá se tedy spekulovat, zda je cílem iniciativy Pásu a stezky opravdu dosažení oboustranné, win-win spolupráce mezi zeměmi Asie, Evropy a Afriky, nebo zda je pro Si Ťin-pchinga prostředkem k prosazení jeho zájmů, k dosažení lepšího postavení v mezinárodním obchodu a k nabytí větší moci.

³² ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? S. 299.

4 Iniciativa Pásu a stezky v Evropě

Čína v Evropě investuje v hojném množství. Práce v této kapitole zkoumá, zda začlenění některých evropských zemí do BRI mělo vliv na přímé zahraniční investice Číny, tj. zda se PZI v zemích Pásu a stezky se vstupem výrazněji zvýšily, či právě naopak, a zda Čína v roce 2020 investovala v zemích iniciativy více než v nečlenských zemích.

Na evropském kontinentu se dosud do iniciativy zapojilo 26 zemí. (viz Tabulka 1).

Tabulka 1: Evropské země zapojené do iniciativy Belt and Road

Vstup	Země	Vstup	Země
neznámý	Moldavsko	2017	Černá Hora
2014	Bělorusko	2017	Estonsko
2015	Bulharsko	2017	Chorvatsko
2015	Česká republika	2017	Litva
2015	Maďarsko	2017	Slovinsko
2015	Polsko	2017	Ukrajina
2015	Rumunsko	2018	Malta
2015	Severní Makedonie	2018	Portugalsko
2015	Slovensko	2018	Rakousko
2015	Srbsko	2018	Řecko
2016	Lotyšsko	2019	Itálie
2017	Albánie	2019	Kypr
2017	Bosna a Hercegovina	2019	Lucembursko

Zdroj: vlastní vypracování podle dat z GREEN FINANCE & DEVELOPMENT CENTER, FMPC, <https://newbelarus.vision/silk-road/> a <https://www.yidaiyilu.gov.cn/xwzx/roll/77298.htm>

Součástí BRI je spolupráce Číny a zemí střední a východní Evropy, označovaná jako 14+1. Původní označení spolupráce 16+1 bylo následně změněno na 17+1, po přistoupení Řecka. V letech 2021–2022, z důvodu špatných vztahů s Čínou členství ukončily Baltské země. Evropských zemí tedy zůstalo čtrnáct.³³ Z důvodu ukončení členství v 17+1 není jisté, zda se Litva, Lotyšsko a Estonsko stále dají považovat za země BRI. Jmenované země tak v této práci dále nejsou zmíněny a nejsou uváděny jako součást BRI. Zároveň v práci není zmiňována Ruská federace, jelikož většina její plochy zasahuje mimo území Evropy.

³³ 14+1. In: *Sinopsis* [online]. 2021 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://sinopsis.cz/sinopsis/16-1/>

4.1 Vstup evropských zemí do iniciativy Pásu a stezky

Před vyhlášením iniciativy Belt and Road již fungovala spolupráce Číny s 16 zeměmi střední a východní Evropy v rámci iniciativy 16+1 (14+1). Jejich vstup do BRI a podepsání memoranda o porozumění tak dříve či později přišel přirozenou cestou další spolupráce. Jedná se o země: Bulharsko, ČR, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Severní Makedonie, Slovensko, Srbsko, Lotyšsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Estonsko, Chorvatsko, Litva, Slovinsko a Řecko.

Jediným členem BRI, který nepodepsal memorandum o porozumění je Moldavsko. Od roku 1992, kdy s Čínou oficiálně navázalo diplomatické vztahy, se mezi těmito dvěma zeměmi spolupráce konstantně prohlubuje. Přestože vstup Moldavska do Belt and Road Initiative není potvrzen žádným dokumentem, země mezi členské státy iniciativy patří.³⁴ Pro Moldavsko, jakožto nejchudší zemi Evropy, je spolupráce s Čínou důležitým faktorem. Čína dováží širokou škálu komodit a zároveň financuje budování nové infrastruktury. Pro Čínu má Moldavsko výhodnou pozici, které jí umožňuje se více propojit s Evropou. Dalšími státy východní Evropy mimo 16+1 jsou Bělorusko a Ukrajina. První zmíněná země je pro iniciativu velmi zásadní, neboť ní prochází dva celoevropské koridory (Německo – Rusko a Finsko – Řecko) a eurasijský most, přes něhož je možné přepravit z Asie do Evropy velké množství zboží rychleji a levněji než cestou mořské přepravy. Tuto důležitou pozici měla podle původních plánů Si Ťin-pchinga zastávat Ukrajina, avšak kvůli anexi Krymu a bojům na východní straně Ukrajiny, se čínský prezident rozhodl určit východní bránou do Evropy Bělorusko.³⁵ Ukrajina vstoupila do iniciativy v roce 2017 a po vstupu do BRI viděla výhodu rozšíření obchodu s Čínou a výstavby nové infrastruktury a chtěla se stát novým vstupním mostem z Asie do Evropy. Tento plán Ukrajiny se v roce 2021 narušil z důvodu vypuknutí rusko-ukrajinské války na ukrajinském území. Válka nenarušila pouze ukrajinské plány, ale i plány Si Ťin-pchinga, který nyní nemůže plně využívat eurasijský most a musí využívat jiné alternativy dovozu zboží do Evropy.³⁶ Jedinou zemí ze střední Evropy, která není členem čínské iniciativy 16+1, ale zároveň uzavřela členství v BRI je Rakousko. Pro Rakousko účast v iniciativě představovala možnost rozšíření spolupráce s Čínou a zároveň možnost stát se hlavním centrem iniciativy ve střední Evropě. Pro Čínu zase spolupráce s Rakouskem představovala možnost

prodloužení již rozestavěné železnice mezi Budapeští a Bělehradem. Železnice by

³⁴ DAVI, Eugénie. Moldova's Unexpected Opening to China. In: *CHOICE* [online]. 2022 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://chinaobservers.eu/moldovas-unexpected-opening-to-china/>

³⁵ JASZCZYK, Waldemar. The Belarus Crisis threatens China's Belt and Road Initiative. In: *Warsaw Institute* [online]. 2020 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://warsawinstitute.org/belarus-crisis-threatens-chinas-belt-road-initiative/>

³⁶ FOROUGH, Mohammadbagher. What Will Russia's Invasion of Ukraine Mean for China's Belt and Road? In: *The Diplomat* [online]. 2022 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2022/03/what-will-russias-invasion-of-ukraine-mean-for-chinas-belt-and-road/>

ve výsledku mohla vést z řeckého přístavu Pireus až do Vídně. To by Číně velmi urychlilo přepravu zboží dále do Evropy.

Jedinou zemí západní Evropy v BRI je Lucembursko. Xavier Bettel, lucemburský premiér, již v roce 2017 uznal čínskou iniciativu jako nejlepší způsob posílení čínsko-evropských vztahů. Přestože kvůli své malé velikosti nemůže přijímat velké investice do dopravy, Lucembursko doufá, že si díky účasti v iniciativě udrží status mezinárodního finančního centra.³⁷

Z jižní Evropy se do iniciativy Belt and Road zapojily země Portugalsko, Itálie, Malta a Kypr. V listopadu roku 2018 podepsala memorandum o porozumění Malta, kterou o čtyři měsíce později následovala Itálie. Malta představuje obchodní bránu nejen do Evropy, ale i do severní Afriky. Z tohoto důvodu má pro Čínu dobré postavení. Jelikož je Malta malým ostrovem, je ve velké míře závislá na zahraničním obchodě. To mohlo být jedním z důvodů, proč se Malta k iniciativě přidala. Dalším ostrovem v iniciativě Pásu a stezky je Kypr. Ten plní funkci zastávky na mořské Hedvábné stezce, jelikož má strategickou polohu mezi Asií, Evropou a Afrikou. Kypr také nabízí pro Čínu mnoho investičních příležitostí. Prezident Kypru čínskou iniciativu plně podporuje, a proto se v roce 2019 rozhodl podepsat memorandum o porozumění a slíbil, že pomůže Číně posílit konektivitu mezi Evropou, Asií a Afrikou. V roce 2018 se do iniciativy zapojilo Portugalsko. Podle Číny má Portugalsko strategickou pozici, která spojuje námořní a pozemní Hedvábnou stezku. Portugalský prezident Marcelo Rebelo de Sousa iniciativu podporuje a prosazuje, aby byl obchodní pás Hedvábné stezky prodloužen až do přístavu Sines, kde by se propojil s námořní Hedvábnou stezkou.³⁸

Všechny členské země kromě Moldavska podepsaly memorandum o porozumění. Samotný podpis ovšem signatáře k ničemu nezavazuje a neplynou z něj žádné povinnosti, ani práva.³⁹

³⁷ Luxembourg, a member of the BRI. In: *OBOReuropa* [online]. 2019 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://www.oboreurope.com/en/luxembourg-member-bri/>

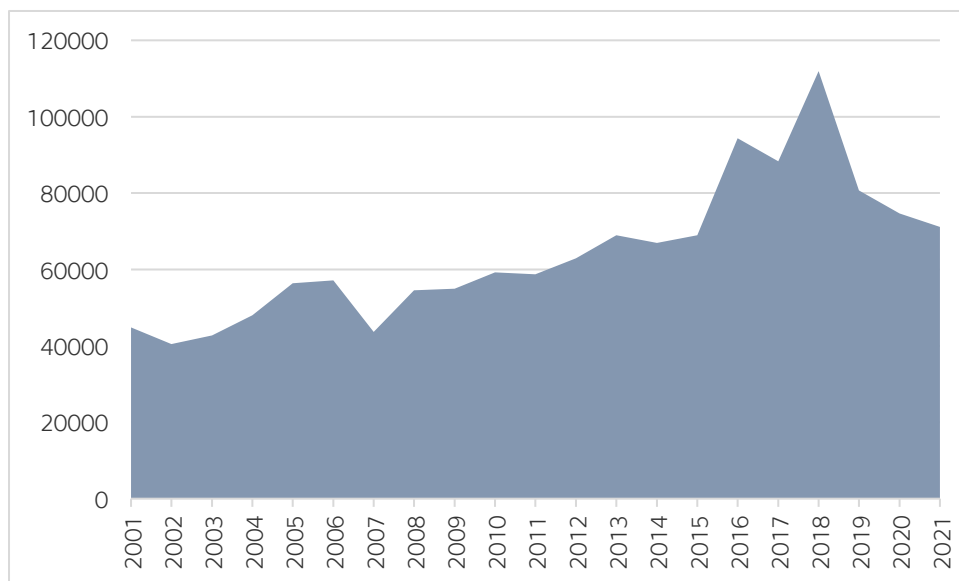
³⁸ MU, Süe-čchüan. Portugal buckles down at Belt and Road Initiative conference. In: *Xinhua* [online]. 2018 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: http://www.xinhuanet.com/english/2018-03/24/c_137061257.htm

³⁹ ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? In: KIRONSKÁ, Kristína a Richard TURCSÁNYI. *Supervelmoc?* s. 303. ISBN 978-80-278-0047-6.

4.2 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě

Čína obchoduje s celým světem, převážně pak se zeměmi Asie. V posledních letech Čína zaznamenala značný nárůst odchozích přímých zahraničních investic.⁴⁰ Graf č. 1 níže ukáže, jakým způsobem se čínské přímé zahraniční investice do Evropy změnily za období od roku 2001 do roku 2021.

Graf 1: Hodnota čínských přímých zahraničních investic v Evropě (ve stovkách tisíc dolarů)

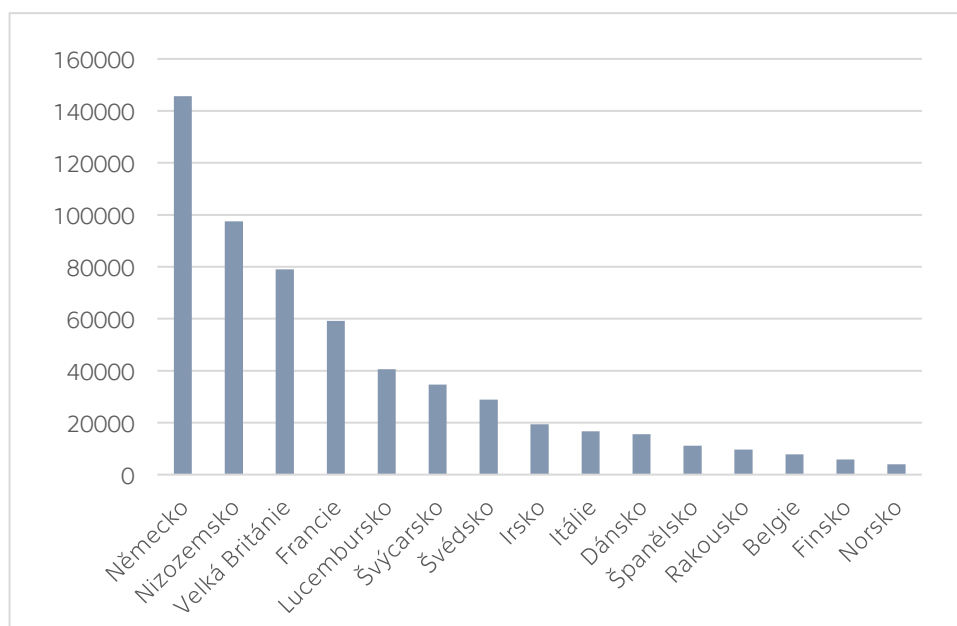
Zdroj: vlastní vypracování podle dat z National Bureau of Statistics of China

Hodnota čínských přímých zahraničních investic má za období 2001–2021 spíše stoupající tendenci. Nejvyšší růst zaznamenává Graf 1 v letech 2016 až 2018, kdy v roce 2018 hodnota PZI činila přibližně 11,2 mld. dolarů což je o přibližně 7 mld. dolarů více, než v roce 2002, kdy byla hodnota čínských PZI v Evropě nejnižší. Roky 2016–2018 jsou v Evropě nepochybně spjaty s iniciativou Belt and Road, neboť v tomto období vstoupilo do iniciativy nejvíce evropských zemí a rostla spolupráce s Čínou. Otázkou zůstává, zda vzrůst PZI v Evropě je skutečně způsoben vzrůstem PZI v zemích iniciativy, či nikoliv. V letech 2020 a 2021 byly PZI výrazně nižší, nejpravděpodobněji kvůli vypuknutí pandemie Covid-19. Dá se však předpokládat, že s časem se čínské přímé zahraniční investice v Evropě opět zvýší, neboť je Čína velmi ambiciózním partnerem v mezinárodním obchodu. *V roce 2019 se Čína stala největším věřitelem financování rozvojových projektů, přičemž předběhla i instituce jako jsou Světová banka či Mezinárodní měnový fond (MMF).*⁴¹

⁴⁰ UNCTAD. *World Investment Report 2022* [online]. 2022 [cit. 2022-12-30]. ISSN 2225-1677. Dostupné z: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf

Graf 1 ukázal, jaká je hodnota přímých čínských investic v Evropě celkově. Přestože je Evropa druhým nejmenším kontinentem, nachází se zde přes 40 států. Proto je důležité určit ty, do kterých proudí nejvíce čínských přímých investic. Graf 2 představuje 15 zemí Evropy s nejvyšší hodnotou PZI seřazených podle kumulativních hodnot PZI za období 2014–2020.

Graf 2: Evropské země s nejvyšší hodnotou čínských přímých zahraničních investic za období 2014–2020, kumulativně (ve stovkách tisíc dolarů)

Zdroj: vlastní vypracování podle dat z National Bureau of Statistics of China

Z Grafu 2 je patrné, že z evropských zemí v letech 2014 až 2020 Čína nejvíce investovala v Německu. Přímé zahraniční investice Číny za 6leté období zde činily zhruba 14,5 mld. dolarů. Dalšími třemi nejvýše postavenými zeměmi jsou Nizozemsko, Velká Británie a Francie. Ani jedna z výše jmenovaných čtyř zemí nespadá pod iniciativu Belt and Road. Spadá pod ni až Lucembursko, které je pátou zemí s největším přílivem čínských přímých zahraničních investic s celkovou hodnotou necelých 406 mil. dolarů. Dalšími zeměmi iniciativy jsou Itálie a Rakousko, které jsou na devátém a dvanáctém místě. Mezi patnácti zeměmi s největším přílivem čínských PZI jsou tedy jen tři země, které jsou zapojeny do Iniciativy Pásu a stezky.

Přestože ze zemí iniciativy Čína nejvíce investuje v Lucembursku, Itálii a Rakousku, nejhodnotnější projekty v rámci čínských PZI proběhly či probíhají v Maďarsku, Srbsku, Polsku, Bělorusku a Bosně a Hercegovině (viz Tabulka 2).

⁴¹ ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? In: KIRONSKÁ, Kristína a Richard TURCSÁNYI. *Supervelmoc?* s. 303. ISBN 978-80-278-0047-6.

Tabulka 2: Největší investiční projekty Číny v členských zemích iniciativy v Evropě

Rok	Země	Investor	Hodnota (mil \$)	Podíl	Odvětví	Greenfield
2019	Maďarsko	China Railway Engineering	1 040	50 %	Doprava	
2018	Srbsko	Šan-tung Linglong Tire	950	100 %	Doprava	x
2018	Srbsko	C'-tin Mining	690	63 %	Těžba	
2019	Srbsko	C'-tin Mining	380	100 %	Těžba	
2015	Polsko	Three Gorges	340	49 %	Energetika	
2015	Bělorusko	Če-ťiang Geely	160	48 %	Doprava	x
2015	Bělorusko	China Merchants	140	100 %	Logistika	x
2019	Bosna a Hercegovina	China State Construction Engineering, PowerChina, CCCC	100	90 %	Doprava	

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The American Enterprise Institute

Tabulka 2 ukazuje osm největších investičních projektů Číny v Evropě s podílem větším než 10 % seřazených podle hodnoty investice. Nejhodnotnějším projektem je výstavba maďarského úseku rychlostní železnice mezi Budapeští a Bělehradem v hodnotě přibližně 1 mld. dolarů. Železnice má sloužit k přepravě čínského zboží, které bylo po moři dovezeno do řeckého přístavu Pireus. Výstavba srbského úseku započala v roce 2017 a byla dokončena v roce 2022. Dokončení maďarského úseku železniční trati je naplánováno na rok 2025. Podle prvních plánů z roku 2014 by Čína měla zájem prodloužit dráhu až k přístavu Pireus.⁴²

Jak již bylo zmíněno výše, v roce 2017 v Srbsku započala výstavba železnice. Rok poté čínská společnost Linglong Tire podepsala dohodu se Srbskem o výstavbě nové továrny na pneumatiky. Výstavba továrny byla zahájena v roce 2019 a výroba pneumatik by měla započít v roce 2025.⁴³

V roce 2018 čínská těžařská společnost C'-tin Mining koupila většinový podíl v srbské společnosti RTB Bor, která se zabývala těžbou a tavením mědi. O rok později společnost C'-tin Mining koupila všechna srbská měděno-zlatá aktiva těžařské společnosti Freeport-McMoRan.

V roce 2015 čínský investor Three Gorges koupil 49% podíl v portfoliu větrných elektráren společnosti EDP Group. Firma Three Gorges koupila stejný podíl ve stejném roce

⁴² Hungary signs \$1.9bn loan deal with China for railway to Belgrade. In: *GCR* [online]. 2020 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.globalconstructionreview.com/hungary-signs-19bn-loan-deal-china-railway-belgrad/>

⁴³ RALEV, Radomir. China's Shandong Linglong to build \$994.4 mln tyre factory in Serbia. In: *SeeNews* [online]. 2018 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://seenews.com/news/chinas-shandong-linglong-to-build-9944-mln-tyre-factory-in-serbia-624043>

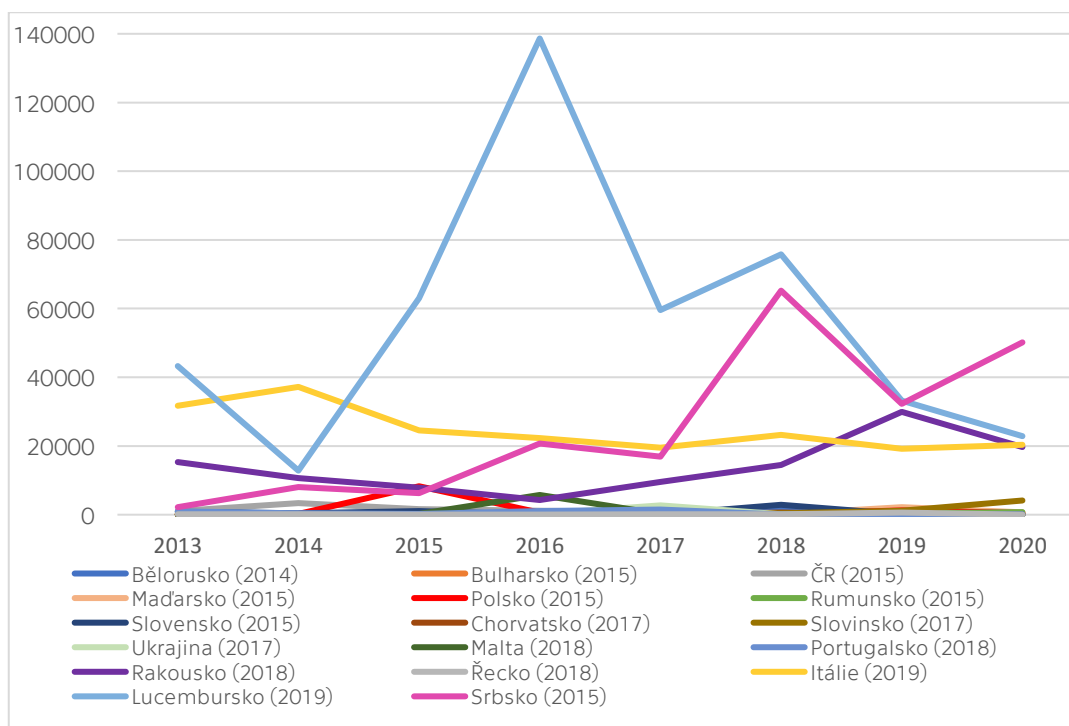
také v Itálii a v roce 2017 v Portugalsku. Tou dobou země nebyly součástí iniciativy, proto nejsou uváděny v tabulce.

Mezi další investiční projekty patří výstavba automobilového závodu a logistického centra v Bělorusku. Oba tyto projekty jsou investicemi na zelené louce a započaly rok po vstupu Běloruska do iniciativy.

V roce 2019 započala výstavba dálnice a dálničního mostu v Bosně a Hercegovině v úseku Počitelj – Zvirovići v hodnotě přibližně 100 mil dolarů. Předpokládaný rok dokončení výstavby je 2024.⁴⁴

Jestli iniciativa Belt and Road a projekty s ní spojené přispěly zvýšení PZI u členských států, ukazuje Graf č. 3. Graf vyobrazuje případ pouze 17 zemí, neboť ke zbylým zemím není dostatek dat a graf by nepodával zcela správný obrázek o čínských přímých zahraničních investicích v rámci iniciativy.

Graf 3: Změna čínských PZI v jednotlivých členských zemích iniciativy (v desítkách tisíc dolarů)

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The National Bureau of Statistics of China a ECFR

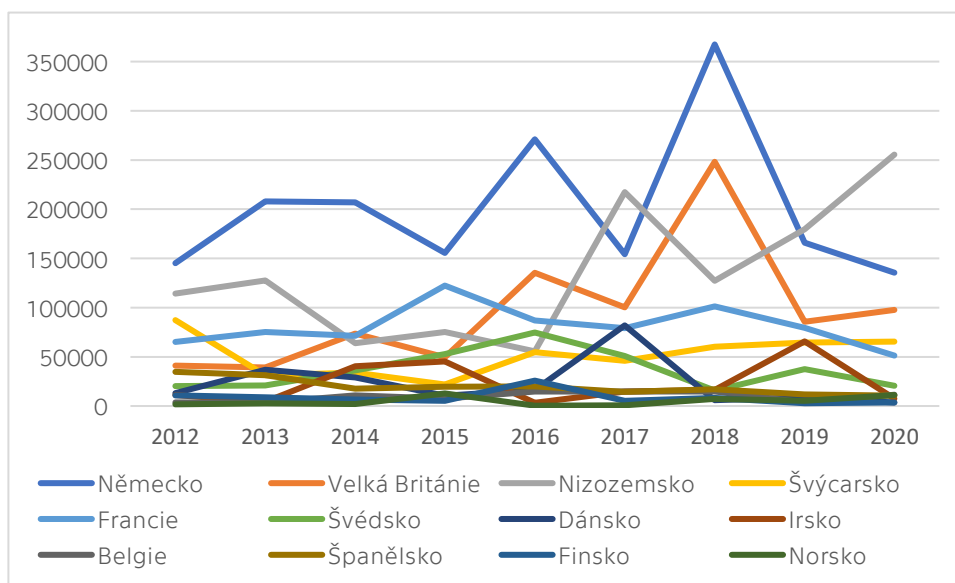
Největší změna v PZI po vstupu do iniciativy se projevuje u Srbska a Rakouska, kde lze v období vstupu obou zemí do BRI pozorovat nárůst. U Srbska je nárůst nejvýraznější, neboť Čína od roku 2015 v Srbsku realizuje větší počet převážně infrastrukturních projektů. V Rakousku nastalo od roku 2018 zvýšení, příčinou ale není žádný významnější

⁴⁴ Počitelj – Zvirovići. In: *JP Autoceste FBiH* [online]. [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.jpautoceste.ba/en/pocitelj-zvirovici-2/>

projekt v rámci BRI,⁴⁵ jedná se tedy nejspíše o přirozený nárůst v rámci čínsko-rakouského ochodu. Největší snížení investic zaznamenává Lucembursko. To ovšem do BRI vstoupilo až v roce 2019, lze tedy do budoucna opět očekávat nárůst. U zbylých zemí se podepsání účasti v BRI nijak zvláště neprojevílo na výši přímých investic přijatých z Číny. Je ale možné předpokládat, že v budoucnu PZI opět vzrostou, neboť Čína bude chtít dále rozšiřovat vliv iniciativy a bude vyhledávat nové investiční příležitosti.

Porovnání, jak se PZI měnily v nečlenských zemích, zobrazuje Graf 4.

Graf 4: Změna čínských PZI v nečlenských zemích iniciativy (v desítkách tisíc dolarů)

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The National Bureau of Statistics of China

U nečlenských států lze pozorovat zvýšení PZI ve větším množství. Celkové investice v Evropě (Graf 1) se tedy od roku 2016 zvýšily převážně díky zvýšení investic v zemích nečlenských, hlavně pak v Německu, Velké Británii a Nizozemsku. Čínské přímé investice zůstávají konstantně v nižších hodnotách např. v Norsku, Finsku a Španělsku.

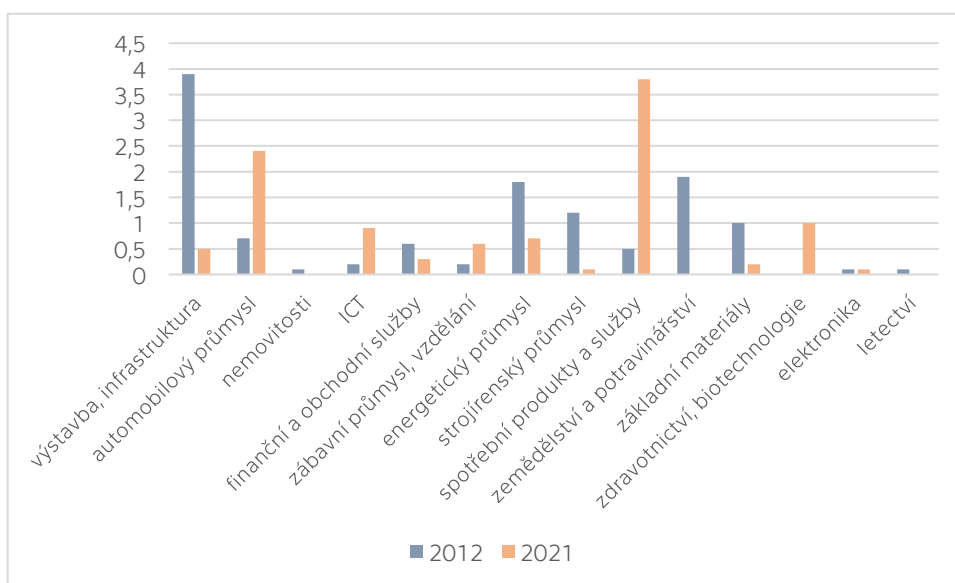
Přestože z členských zemí BRI kopírují celoevropskou křivku Grafu 1 Rakousko a Srbsko, nárůst jejich PZI není takový, aby měl vliv na nárůst PZI v celoevropském měřítku. Lze tedy usoudit, že samotná iniciativa Pásu a stezky nemá na výši čínských přímých zahraničních investic výrazný vliv. Stále jsou pro celkový obraz důležité hlavně investice do velkých a bohatých evropských zemí.

⁴⁵ The American Enterprise Institute. *China Global Investment Tracker*. Dostupné z: <https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/>

4.2.1 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě z hlediska sektorů

V celosvětovém měřítku Čína nyní nejvíce investuje do špičkových technologií, nemovitostí a obnovitelných zdrojů.⁴⁶ V Grafu č. 5 níže lze vidět, do jakých sektorů v Evropě Čína nejvíce investovala v roce 2021. Zároveň graf ukazuje, do jakých sektorů v Evropských zemích Čína investovala v roce před představením iniciativy Pásu a stezky.

Graf 5: Čínské přímé zahraniční investice v Evropě podle odvětví v roce 2012 a 2021 (v mld. eur)

Podle Grafu 5 Čína investuje do 14 hlavních odvětví. Za 9 let zaznamenaly čínské přímé zahraniční investice v Evropě největší úpadek v sektoru výstavby a infrastruktury. Rozdíl mezi těmito investicemi v roce 2012 a 2021 činil přibližně 3,4 mld. eur. Přestože se Čína v rámci i mimo BRI zaměřuje převážně na tvorbu nové infrastruktury, důvodem úbytku může být, že dosud nejdůležitější infrastrukturní projekty (přístavy a železnice jako vstupní vrata do Evropy) již byly zahájeny či dokončeny a Čína zatím nemá potřebu do tohoto odvětví dále investovat v takové míře, jako v minulých letech.

Největší nárůst investic zaznamenává sektor spotřebních produktů a služeb. V roce 2012 byla hodnota PZI cirka 500 mil. eur, v roce 2021 už 3,8 mld. eur. Nejmenší změnu přímých investic zažívá trh s elektronikou. Nevelká změna nastala i v sektoru finančnictví a zábavy. Nejméně Čína v Evropě investuje do nemovitostí a letectví.

Jelikož iniciativa Pásu a stezky představuje oboustrannou spolupráci, Tabulka č. 3 ukazuje, v jakých odvětvích Evropa nejvíce investovala v Číně v letech 2008–2012 a 2018–2021.

⁴⁶ UNCTAD. *World Investment Report 2022* [online]. 2022 [cit. 2022-12-30]. ISSN 2225-1677. Dostupné z: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf

Tabulka 3: Přímé evropské investice do Číny podle sektoru, srovnání roků 2008–2012 a 2018–2021

2008–2012		2018–2021
1	Automobilový průmysl	Automobilový průmysl
2	Finanční služby	Potravinářský průmysl
3	Spotřební průmysl, výroba	Farmaceutický průmysl a Biotechnologie
4	Chemický průmysl	Chemický průmysl
5	Strojírenský průmysl	Spotřební průmysl, výroba

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z Rhodium Group

Opačným směrem, z Evropy do Číny, proudí přímé zahraniční investice nejčastěji v rámci automobilového průmyslu. V letech 2018–2021 tvořily 31 % všech přímých evropských investic. Následoval jej potravinářský průmysl se 14% podílem a farmaceutický průmysl s 10% podílem na celkových PZI z Evropy do Číny. V letech 2008 až 2012 vedl mezi investičními sektory rovněž automobilový s 24% podílem na celkových PZI. Dále Evropa nejvíc investovala ve finančnictví a spotřebním průmyslu. Pozice chemického průmyslu se nezměnila a stále tvoří 8–9 % celkových evropských PZI.

Největšími evropskými investory byli v roce 2021 Německo, Spojené Království, Francie a Nizozemsko, jejichž investice tvořily 81 % celkové hodnoty přímých investic Evropy v Číně.⁴⁷ Z evropských zemí Čína rovněž investuje nejvíce do těchto čtyř zemí (viz Graf 2), nejčastěji do automobilového průmyslu (převážně v Německu) a do nemovitostí (převážně ve Velké Británii).

Výše jmenované země nejsou členské země iniciativy Pásu a stezky. Sektory, do kterých Čína do roku 2020 investovala nejvíce v rámci zemí iniciativy zobrazuje Tabulka č. 4 níže. Tabulka zobrazuje sektor, do kterého v určité zemi Čína nejvíce investovala v období členství země v BRI, např. od roku 2015, kdy Bulharsko vstoupilo do iniciativy, Čína nejvíce investuje v Bulharsku do dopravy. Naopak pro Itálii jsou stěžejní pouze roky 2019 a 2020, neboť se Itálie stala členem v roce 2019. V těchto letech Čína nejvíce investovala do informačních a komunikačních technologií.

⁴⁷ KRATZ, Agatha, Noah BARKIN a Lauren DUDLEY. The Chosen Few: A Fresh Look at European FDI in China. In: *Rhodium Group* [online]. 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://rhg.com/research/the-chosen-few/>

Tabulka 4: Hlavní odvětví přímých čínských investic v evropských zemích iniciativy

Doprava	Energetika	Finance	Nemovitosti	Zábava	Zemědělství
Bulharsko	Albánie	Česká republika	Severní Makedonie	Slovinsko	Bělorusko
Chorvatsko	Bosna a Hercegovina	Rakousko			Itálie
Kypr	Černá Hora				Slovensko
Lucembursko	Malta				
Maďarsko	Moldavsko				
Řecko	Polsko				
Srbsko	Portugalsko				
	Rumunsko				
	Ukrajina				

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The American Enterprise Institute

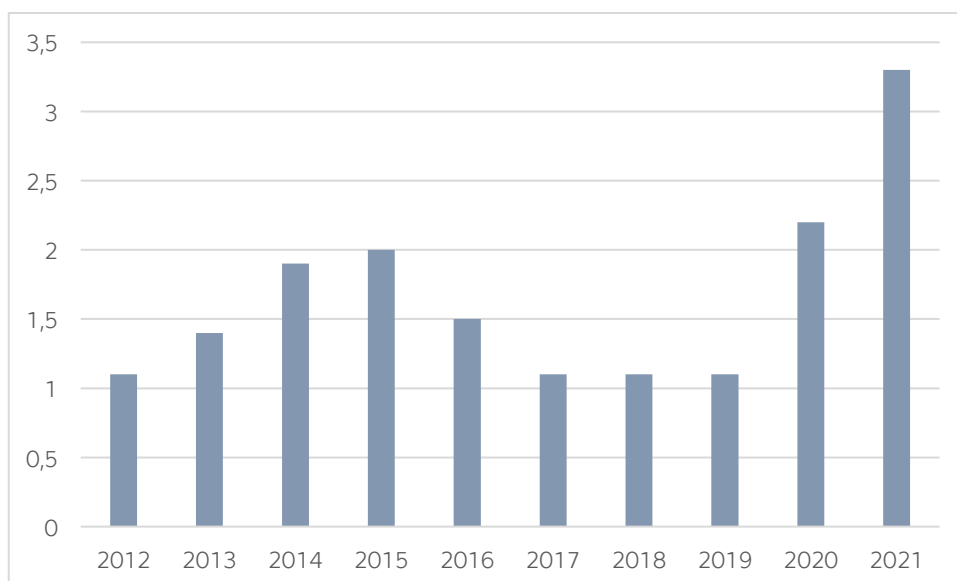
Největší počet zemí iniciativy přijímá čínské investice převážně do energetického sektoru, nejčastěji do alternativních zdrojů energie. Dále v zemích BRI Čína nejvíce investuje v oblasti dopravy. Dosud nejvíce investičních projektů v tomto sektoru proběhlo či stále probíhá v Srbsku. Mezi ně patří výstavba nové výrobní na pneumatiky (zmíněna v Tabulce 2), modernizace srbského úseku železniční rychlodráhy mezi srbským Bělehradem a maďarskou Budapeští a vybudování srbského úseku dálnice mezi Srbskem a Bosnou a Hercegovinou. Do České republiky a sousedního Rakouska nejvíce proudí investice ve finančním odvětví. V Bělorusku, Itálii a na Slovensku Čína nejčastěji investuje do zemědělství. V Severní Makedonii jsou nejhlavnějším odvětvím, do kterého proudí čínské PZI, nemovitosti a ve Slovinsku zábavní průmysl.

4.2.2 Čínské přímé zahraniční investice v Evropě na zelené louce

Čínským přímým zahraničním investicím vždy dominovaly a stále dominují fúze a akvizice.⁴⁸ V posledních letech Čína začala více investovat do projektů na zelené louce (viz Graf 6) a lze usuzovat, že do budoucna se jejich počet zvýší.

⁴⁸ KRATZ, Agatha et al. MERICS REPORT: CHINESE FDI IN EUROPE 2021 UPDATE. In: *Rhodium Group* [online]. 2021 [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://rhg.com/research/chinese-fdi-in-europe-2021-update/>

Graf 6: Čínské PZI na zelené louce v Evropě (v mld. eur)

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z Rhodium Group

Z Grafu 6 lze usoudit, že četnost investic na zelené louce stoupá. V roce 2021 byla jejich hodnota téměř 3x větší než v roce 2012 a zároveň tvořila třetinu celkových přímých čínských investic v Evropě z roku 2021.

V posledních deseti letech nejvíce Čína investovala na zelené louce ve Velké Británii následované Německem, Francií, Finskem a dalšími (viz Tabulka 5). PZI na zelené louce v pěti členských zemích iniciativy s nejvyšší hodnotou zobrazuje Graf 7.

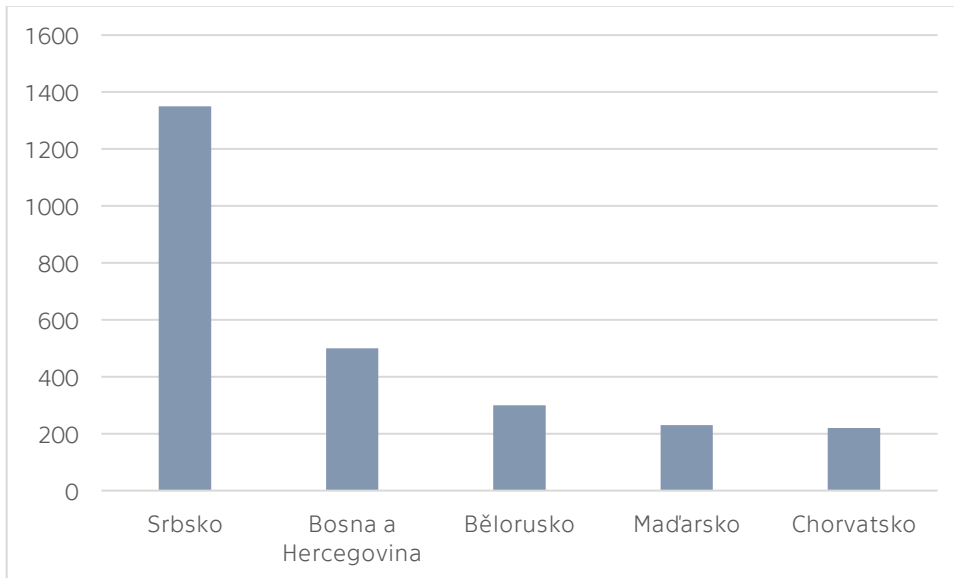
Tabulka 5: Nečlenské země s nejvyšší celkovou hodnotou PZI na zelené louce za roky 2012–2022

Země	Hodnota v mil. \$
Velká Británie	14 330
Německo	3 290
Francie	1 680
Finsko	1 170
Irsko	890
Švédsko	610
Španělsko	590
Belgie	450

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The American Enterprise Institute

Největším čínským projektem na zelené louce je výstavba jaderné elektrárny Hinkley Point C ve Velké Británii v hodnotě přes 8 mld dolarů.

Graf 7: Hodnota čínských investic na zelené louce do členských zemí BRI v období od jejich vstupu do iniciativy do roku 2021 (v mil. dolarů)

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z *The American Enterprise Institute*

Nejvíce přímých zahraničních investic na zelené louce ve členských zemích provedla Čína v Srbsku. Od jeho vstupu do BRI v roce 2015 dosud činí hodnota takřka 1,4 mld. dolarů. Nejvýznamnějším greenfieldovým projektem v Srbsku byla již zmíněná výstavba továrny na pneumatiky, jejíž výstavba započala v roce 2019. Srbsko je následováno Bosnou a Hercegovinou s hodnotou PZI přibližně 500 mil. dolarů. Největší položkou je výstavba úseku dálnice spojující Banja Luka a Novi Grad. Dalšími zeměmi s nejvyšší hodnotou PZI na zelené louce jsou Bělorusko, Maďarsko a Chorvatsko. Projekty v Bělorusku již byly zmíněny v Tabulce 2, jedná se o výstavbu továrny na automobily a o logistické centrum. V Maďarsku v roce 2021 vznikl v Miškovci nový výrobní závod automobilů, jedná se dosud o nejvýznamnější tamní projekt na zelené louce. V témže roce Maďarsko otevřelo novou solární elektrárnu postavenou společností China General Technology. V roce 2021 byla rovněž dokončena výstavba větrné farmy v Chorvatsku. Společnost China North Industries koupila 76% podíl v projektu, a tak dostala právo farmu postavit a následně na 25 let provozovat.⁴⁹

⁴⁹ Croatia inaugurates Chinese-built „milestone“ wind farm. In: *Xinhua* [online]. 2021 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: http://www.news.cn/english/2021-12/08/c_1310357458.htm

5 Iniciativa Pásu a stezky v Itálii

5.1 Vstup Itálie do iniciativy Pásu a stezky

Itálie vstoupila do iniciativy 23. března 2019. Jako první ze zemí G-7 podepsala memorandum o porozumění⁵⁰, které obsahovalo 29 dohod v hodnotě přibližně 2,5 mld euro. Předmětem dohod jsou Čínou financované infrastrukturní projekty, především v oblasti energetiky, financí, zemědělství, strojírenství a plynárenství.⁵¹ Jednou z nejdůležitějších dohod je dohoda mezi čínskou společností China Communications Construction Company (CCCC) a italským přístavem Terst, která má za cíl dosáhnout plynulé přepravy komodit mezi Čínou, a právě přístavem Terst. Zároveň má Čína zájem o rozvoj dalšího italského přístavu, Janova, do kterého by rovněž chtěla dovážet zboží.

Vstup Itálie do iniciativy způsobil negativní ohlasy zejména ze strany Spojených států amerických. Ty vytvářely na Itálii nátlak již před podpisem memoranda. Požadovaly, aby byla zrušena spolupráce mezi italskou a čínskou vesmírnou agenturou na čínské vesmírné stanici Tchien-kung 3, načež byla spolupráce opravdu zrušena.⁵² Spolupráce na vesmírném projektu CSES-02 mezi Čínou a Itálií pokračuje i nadále. USA měly taktéž obavu, že v důsledku podepsání memoranda dojde k tomu, že Čína koupí přístavy Terst a Janov a do Itálie bude ve velkém množství převažovat dovoz z Číny.

Evropská unie zpočátku nebyla vůči podpisu memoranda Itálií tak skeptická, jako USA. V době vstupu Itálie se iniciativy účastnilo již 16 členských států EU, to mohl být jeden z důvodů, proč EU nereagovala tak negativně. Navíc v tom samém roce vstoupilo do iniciativy také Lucembursko, další ze zakládajících členů EU. Itálie se rovněž snažila o to, aby znění memoranda bylo v souladu se standardy EU a aby spolupráce Itálie a Číny na iniciativě Pásu a stezky Evropskou unii nijak nepoškozovala. Přestože prvotní názor na situaci nebyl tak negativní, jak by se mohlo očekávat, Evropská komise si nechává prostor pro pochybnosti ohledně Itálie a budoucnosti obchodu s Čínou.⁵³ Se zvyšující se konkurencí mezi USA a Čínou se dá předpokládat, že vstup Itálie do BRI bude stále více zpochybňován nejen Spojenými státy, ale i Evropskou unií.

⁵⁰ Memorandum o porozumění mezi Čínou a Itálií o spolupráci v rámci iniciativy Pásu a stezky. Dostupné z: https://www.governo.it/sites/governo.it/files/Memorandum_Italia-Cina_EN.pdf

⁵¹ HOFVERBERG, Elin. Italy: A New Silk Road Between Italy and China – the Belt and Road Initiative. In: *The Library of Congress* [online]. 2020 [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: <https://blogs.loc.gov/law/2020/05/italy-a-new-silk-road-between-italy-and-china-the-belt-and-road-initiative/>

⁵² MARIANI, Lorenzo. The Belt and Road Initiative and the Internationalisation of China's Scientific Power. *IAI Papers* [online]. 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.iai.it/sites/default/files/iaip2140.pdf>

⁵³ BRZOZOWSKI, Alexandra a Jorge VALERO. 'Don't be naive with China', EU leaders tell Italy. In: *Euractiv* [online]. 2019 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/dont-be-naive-with-china-eu-leaders-tell-italy/>

Podepsání memoranda o porozumění proběhlo v době vlády Giuseppeho Conteho a jeho Hnutí pěti hvězd společně se stranou Liga. Italská ekonomika od finanční krize v roce 2008 stagnovala a Itálie v se začala porozhlížet po čínských zahraničních investicích, které by její ekonomiku mohly pozvednout. Zároveň vláda doufala, že kdyby podepsala spolupráci s Čínou, snadněji by se prodávaly Italské výrobky Číně. Dalším pozitivním faktorem při rozhodování Itálie o vstupu do BRI by bylo zvýšení cestovního ruchu čínských turistů v Itálii,⁵⁴ jelikož cestovní ruch hraje pro italskou ekonomiku důležitou roli. V období před vstupem do iniciativy měli italští občané o Číně relativně pozitivní mínění, rozhodování o vstupu nedoprovázely žádné velké bouřlivé reakce. To se změnilo až v reakci na vypuknutí pandemie Covid-19, když se Čína pokoušela zakrýt původ onemocnění a státem kontrolovaná čínská média hlásala, že se koronavirus původně objevil v Itálii, ne v Číně.⁵⁵

Výhody rychlejšího hospodářského růstu díky novým investicím a posílení cestovního ruchu byly pro Itálii důležitější než námitky ze strany Spojených států. Kdyby Evropská unie zasáhla ve větší míře, bylo by možné, že by Itálie vstup do iniciativy Pásu a stezky ještě zvážila. Itálie ujistila USA a EU, že vstup do iniciativy je jen formální záležitostí a že pro ni Peking není novým strategickým spojencem. Memorandum poté podepsala.⁵⁶

S novou vládou v čele s Mariem Draghim se postoj Itálie k Číně částečně změnil. Hodnoty Draghiho jsou silně proevropské a silně zakotvené v italské historii. Jeho vláda tedy využila svou moc a omezila přítomnost čínské značky Huawei v italské infrastruktuře 5G.⁵⁷ Změna vlády s více proevropským premiérem spolu s vypuknutím epidemie Covid-19 způsobily, že většina dohod o nových projektech v rámci BRI se dosud neuskutečnila. Velká část dalších dohod je pouze formální a utvrzuje spolupráci na projektech, které již předcházely podpisu memoranda. Mezi tyto dohody patří již zmíněná spolupráce na vesmírném projektu CSES-02 mezi Čínským národním vesmírným úřadem (CNSA) a Italskou kosmickou agenturou (ISA), nový terminál v přístavu Vado Ligure rovněž předcházel podpisu memoranda. Obdobný stav je v oblasti spolupráce v energetickém sektoru mezi společnostmi Ansaldo Energia, China United Gas Turbine Technology Co. a Šanghaj Electric Power Corp. a v rámci finančního sektoru v době podpisu

⁵⁴ PUGLIESE, Giulio, Francesca GHIRETTI a Aurelio INSISA. Italy's embrace of the Belt and Road Initiative: populist foreign policy and political marketing. *International Affairs* [online]. 2022, 98(3), 1033-1051 [cit. 2022-12-12]. ISSN 0020-5850. Dostupné z: doi:10.1093/ia/iia039

⁵⁵ FERRARESI, Mattia. China Isn't Helping Italy. It's Waging Information Warfare. In: *Foreign Policy* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2020/03/31/china-isnt-helping-italy-its-waging-information-warfare/>

⁵⁶ TEDALDI, Barbara. Tra Italia e Cina un pareggio utile grazie ai gol di Mattarella. In: *Agenzia Giornalistica Italia* [online]. 2019 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://www.agi.it/blog-italia/punto-politico/italia_cina_pareggio_mattarella_xi_jinping-5194807/post/2019-03-23/

⁵⁷ MEACCI, Ludovica. Italy Has Learned a Tough Lesson on China. In: *Foreign Policy Magazine* [online]. 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/06/24/italy-china-policy-belt-road/>

memoranda již probíhala spolupráce mezi bankovními společnostmi Intesa Sanpaolo a Cassa Depositi a Prestiti s jejich čínskými protějšky.⁵⁸

Mezi úspěšné projekty nové Hedvábné stezky lze zařadit restituci archeologických artefaktů do Číny z Itálie. Dále byl vytvořen online pavilon „Made in Italy“ umožňující jednodušší obchod v B2B sféře a vznikla spolupráce tiskové agentury ANSA a státní vysílací společnosti RAI s čínskými protějšky Sin-chua a China Media Group (CMG) o šíření čínských zpráv a novin v italském jazyce do Itálie.⁵⁹ Spolupráce mezi ANSA a Sin-chua fungovala do srpna roku 2022, kdy tehdejší italský premiér Draghi apeloval na společnost ANSA, aby ukončila spolupráci se Sin-chua. Pravděpodobně byla důvodem ruská invaze na Ukrajinu a s ní spojená propaganda v čínském médiu.⁶⁰

Od října roku 2022 je novou premiérkou Itálie Giorgia Meloni. Meloni již před svým zvolením hovořila o její náklonosti k Tchaj-wanu a o nesouhlasu s chováním Číny vůči Tchaj-wanu. Rovněž nepodporuje postoj Číny k válce na Ukrajině. Meloni zároveň pronesla, že podepsání memoranda o porozumění v roce 2019 byla velká chyba a memorandum by sama neprodloužila, neboť by neviděla žádný politický důvod, proč by tak měla učinit.⁶¹ Přestože budoucí spolupráci s Čínou v rámci iniciativy Pásu a stezky Meloni nepodporuje, stále doufá, že se italská spolupráce s Čínou utuží v rámci Organizace spojených národů či G-20. Čínský prezident Si Ťin-pching na setkání s premiérkou Meloni na indonéském ostrově Bali zdůraznil důležitost udržení přátelství mezi oběma zeměmi a spolupráce Číny a Itálie, převážně pak v odvětvích jako je energetika, letectví, kosmonautika či výroba.⁶²

⁵⁸ GHIRETTI, Francesca. The Belt and Road in Italy: 2 Years Later. In: *The Diplomat* [online]. 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2021/03/the-belt-and-road-in-italy-2-years-later/>

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ HARTH, Laura. Perché festeggiare la fine dell'accordo Ansa-Xinhua. In: *Formiche* [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://formiche.net/2022/08/accordo-ansa-xinhua-harth/>

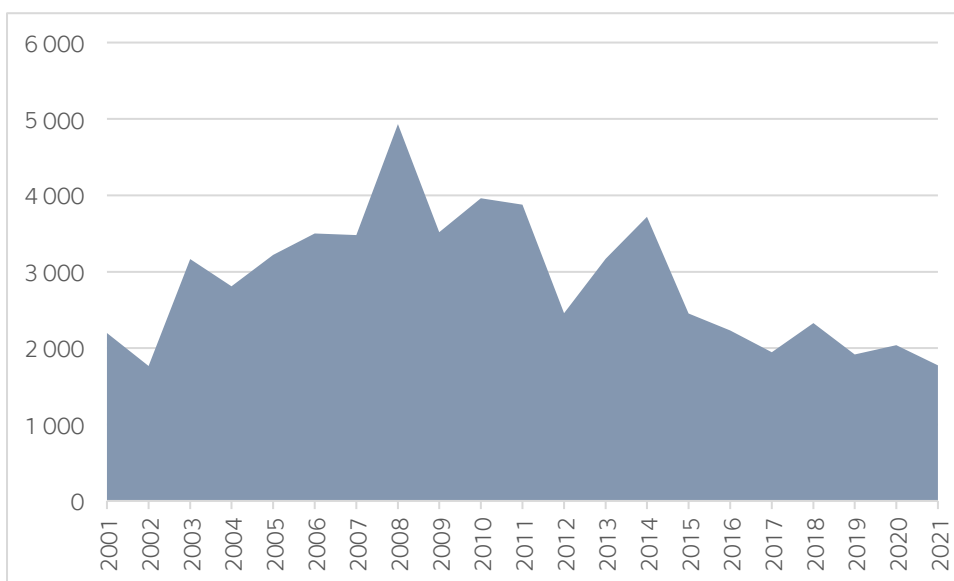
⁶¹ Meloni: "Non rinnoverei l'adesione alla via della seta cinese." In: ANSA [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://www.ansa.it/sito/notizie/politica/2022/09/23/meloni-non-rinnoverei-ladesione-alla-via-della-seta-cinese__c6c5a8b3-a9a7-4d82-91cc-41d669584cd5.html

⁶² Xi meets Italian PM Meloni. In: *Xinhua* [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://english.news.cn/20221117/3f9925d6ba684387bdfaff22dfe77f56/c.html>

5.2 Čínské přímé zahraniční investice v Itálii

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, čínské přímé zahraniční investice mají ve světovém měřítku v posledních letech stoupající charakter. Graf č. 3 však poukázal na to, že čínské PZI v Itálii tento trend nenásledují a spíše se drží na podobných hodnotách a jejich výše se v posledních letech nemění. Graf 8 níže zobrazuje změnu čínských PZI v Itálii v letech 2001–2021.

Graf 8: Výše čínských přímých zahraničních investic v Itálii (ve stovkách tisíc dolarů)

Zdroj: vlastní vypracování podle dat z National Bureau of Statistics of China

Výše čínských přímých zahraničních investic v Itálii kolísá. Graf 8 ukazuje, že od roku 2003 do roku 2008 Čína své investice v Itálii zvyšovala. V roce 2008 dosáhla nejvyšší hodnoty PZI, a to 493 mil. dolarů. Od roku 2008 se investice snižují. V roce podepsání memoranda o porozumění čínské PZI činily přibližně 192 mil. dolarů. Z toho lze usoudit, že podepsání memoranda samo o sobě s sebou neneslo žádné náhlé hodnotnější investice. V roce 2020 hodnota přímých zahraničních investic lehce stoupla na hodnotu 203,7 mil. dolarů a v roce 2021 opět klesla na hodnotu jen lehce vyšší než v roce 2002, kdy byly PZI vůbec nejnižší za dané období. Z důvodu vstupu do iniciativy by se dalo očekávat, že čínské investice stoupnou. Není tomu tak a důvody mohou být různé. Například pandemie Covid-19 byla velkým zásahem do ekonomik mnoha zemí. Finanční nejistota v té době mohla způsobit, že země méně investovaly, neboť se obávaly, že investice budou nerentabilní. Jelikož se koronavirus rozšířil z Číny, pro čínskou vládu bylo důležité se jím zabývat v první řadě. Nebylo tedy prostoru k řešení přímých zahraničních investic. Dalším důvodem, proč se čínské PZI nezvýšily více by mohla být skutečnost, že dohody, jak již bylo zmíněno výše, obsahovaly z části fungující projekty, které byly podpisem jen formalizovány a nenesly s sebou žádné nové investice. Zbylé projekty v rámci vstupu do BRI mohou mít nižší investiční hodnotu, či se budou teprve realizovat v dalších letech.

Mario Draghi v době, kdy zastával úřad předsedy vlády Itálie, využíval častěji než předchozí vlády tzv. zlatou moc, se kterou kontroloval příchozí čínské PZI do Itálie. Podařilo se mu tak zabránit několika investicím, které byly posouzeny jako nevhodné pro italskou ekonomiku.⁶³

Tabulka 6: Zrušené čínské investiční transakce v Itálii

Rok	Sektor	Strany
2021	polovodiče	Šen-čen Investment Holdings Co. a LPE
2021	zemědělství	Sinochem a Verisem
2021	polovodiče	Če-tiang Ťing-šeng Mechanical a Applied Materials
2022	robotika	Efort Intelligent Equipment a Robox
2018–2021	letectví	Mars Information Technology Co. a Alpi Aviation

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z Mercator Institute for China Studies (MERICS)

Poprvé Draghi využil zlatou moc k zabránění čínské společnosti Šen-čen Investment Holding Co. v nákupu 70 % kapitálu společnosti LPE S.p.A. LPE je společnost zabývající se výrobou polovodičů, kterých je v Itálii momentálně nedostatek. Automobiloví výrobci jsou kvůli nedostatku polovodičových součástek nuceni výrobu zpomalit, což může vést ke snížení exportu automobilů v řadách milionů kusů, nebo až k zastavení výroby na minimálně půl roku. Pokud by rozhodovací práva přešla na společnost Šen-čen, polovodičů pro italský průmysl by bylo ještě méně, a to vláda nechtěla dopustit. Proto se Draghi rozhodl na tuto transakci použít zlatou moc.⁶⁴

Dalším využitím zlaté moci Draghi zablokoval akvizici společnosti Verisem čínskou společností Sinochem. Verisem produkuje semena pro italské zemědělce a představuje důležitou součást italského zemědělského průmyslu a národního dědictví. Někteří italské farmáři se obrátili na vládu, aby se pokusila tomuto obchodu zabránit. Draghi usoudil, že dopady na italský průmysl a export by byly značné a využití zlaté moci je na místě.⁶⁵

Třetí Draghiho zásah do čínských plánů se týkal společnosti Če-tiang Ťing-šeng Mechanical, čínské výrobní společnosti mikročipových součástek. Společnost měla v plánu koupit italskou pobočku firmy Applied Materials, která vyrábí polovodičové součástky. Odehrává

⁶³ Il governo Draghi usa per la prima volta il Golden power: bloccata l'acquisizione cinese di un'azienda lombarda dei semiconduttori. In: *La Repubblica* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: https://www.repubblica.it/economia/2021/04/09/news/golden_power_dis-295721717/

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Cina: il decreto Draghi salva i semi italiani con il Golden power. In: *COLDIRETTI* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.coldiretti.it/economia/cina-il-decreto-draghi-salva-i-semi-italiani-con-il-golden-power>

se tedy podobný případ jako když Draghi vetoval poprvé. Polovodičů je stále nedostatek, výroba automobilů dále zpomaluje, nezbyvá nic jiného než koupi blokovat.⁶⁶

Nejnovější případ využití zlaté moci Draghim se odehrál v létě roku 2022. Čínská společnost Efort Intelligent Equipment měla zájem zvýšit svůj podíl ve společnosti Robox ze 40 % na 49 % a společně se zvýšením podílu by firmy uzavřely dohodu o převodu technologií. Navýšení podílu vláda bez problému schválila, avšak převod technologií vetovala.⁶⁷ Pro Italskou vládu navýšení podílu na 49 % neznamena hrozbu, jelikož rozhodovací práva by stále zůstala firmě Robox. Převod technologií by již znamenal ohrožení pro italskou robotiku, která patří společně s bankovníctvím, energetikou, zdravotnictvím a telekomunikacemi mezi strategické sektory Itálie.

V roce 2021 Draghi využil zlatou moc zpětně, když byl zjištěn tajný prodej 75 % italské společnosti na výrobu letadel Alpi Aviation čínské firmě Mars (HK) Information Technology Co. z roku 2018.⁶⁸

S nástupem nové vlády, v čele s Giorgiou Meloni, která zaujímá vůči Číně spíše negativní postoj, lze očekávat, že zlatá moc bude znovu využita.

⁶⁶ BECHIS, Francesco. Altolà Cina, c'è lo stop di Draghi. Golden power sui microchip. In: *Formiche* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://formiche.net/2021/11/cina-stop-draghi-golden-power-microchip/>

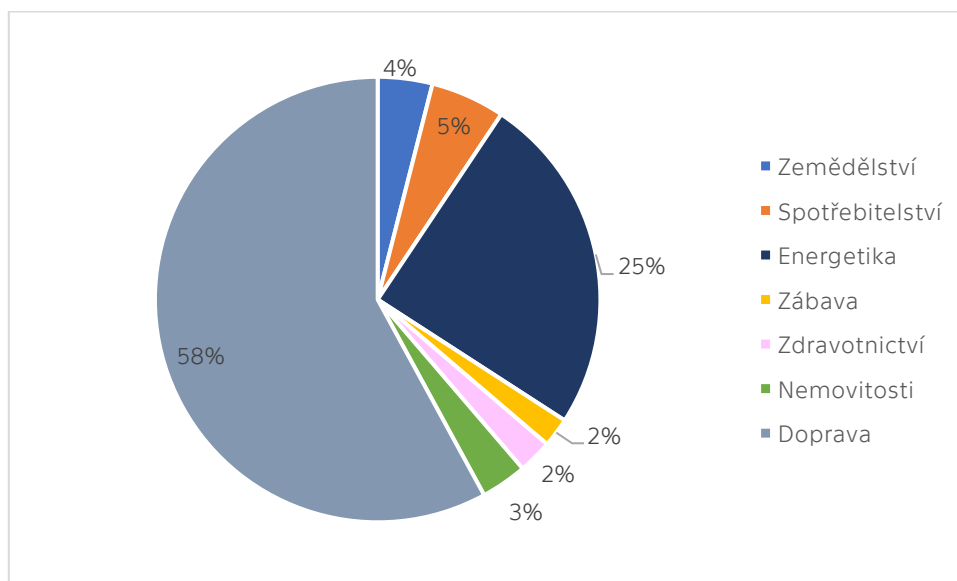
⁶⁷ CARRER, Gabriele. Draghi blocca gli affari cinesi su un gioiello della robotica italiana. In: *Formiche* [online]. 2022 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://formiche.net/2022/06/robox-veto-golden-power-cina/>

⁶⁸ GHIRETTI, Francesca a Rebecca ARCESATI. Italy pushes back against China's technology transfer. In: *MERICCS* [online]. 2022 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://mericcs.org/en/short-analysis/italy-pushes-back-against-chinas-technology-transfer>

5.2.1 Čínské přímé zahraniční investice v Itálii z hlediska sektorů

Sektor, do něhož v současnosti putuje z celého světa nejvíce investic, je v Itálii odvětví informačních a komunikačních technologií. Ten je následovaný sektorem dopravy a logistiky.⁶⁹ Graf 9 níže zobrazuje odvětví, do kterých v období 2010–2020 putovalo nejvíce přímých zahraničních investic z Číny.

Graf 9: Italské sektory, do kterých proudí nejvíce čínských přímých investic za období 2010–2020

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z The American Enterprise Institute

Za období deseti let do Itálie proudily z Číny investice nejvíce do sektoru dopravy a do energetiky. Největším projektem v sektoru dopravy je nákup kontrolního podílu italského výrobce pneumatik Pirelli Tyre čínskou společností China National Chemical v hodnotě přes 7,5 mld dolarů. Mezi významné transakce mezi Čínou a Itálií v energetickém sektoru patří prodej menšinových podílů energetických a plynárenských sítí CDP Reti elektroenergetické společnosti State Grid Corporation of China v celkové hodnotě přibližně 2,5 mld dolarů.⁷⁰ Prodej proběhl v roce 2014, nákup Pirelli Tyre proběhl o rok později. Jedná se o dvě největší PZI transakce mezi Itálií a Čínou v daném období. Do BRI Itálie vstoupila až v roce 2019, tyto dva velké projekty tak nejsou součástí spolupráce v rámci BRI. Největším projektem BRI je akvizice italské společnosti na výrobu hnojiv a biostimulantů Valagro agrochemickou společností Syngenta, vlastněnou

⁶⁹ DAVIDDI, Marco. Gli investitori esteri puntano sull'Italia. In: *Ernst & Young* [online]. 2022 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: https://www.ey.com/it_it/attractiveness/22/gli-investitori-esteri-puntano-sull-italia1

⁷⁰ LANDINI, Francesca a Luca TROGNI. Italy to sell energy grid stake to China for 2 billion euros. In: *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-italy-china-idUSKBN0FT1H020140724>

čínskou společností ChemChina v hodnotě přes 500 mil dolarů.⁷¹ Žádné jiné významné PZI v Itálii mezi lety 2019–2021 úspěšně neproběhly.

5.2.2 Srovnání Itálie a Španělska

Tabulka 7 níže představuje srovnání Itálie s nečlenskou zemí BRI, Španělskem. Itálie a Španělsko jsou podobně situovány – jedná se o poloostrovy nacházející se na jihu Evropy ve stejných podnebných pásmech. Obě země jsou členy Evropské unie a NATO. V roce 2019, kdy Itálie vstoupila do BRI, byly vztahy jak Itálie, tak Španělska s Čínou na více přátelské úrovni, Španělsku byl dokonce nabídnut vstup do iniciativy, to ale odmítlo z důvodu nedostatku záruk transparentnosti investic a zvýšení zadluženosti zemí, které do BRI vstoupily.⁷²

Tabulka 7: Porovnání Itálie a Španělska

	Itálie	Španělsko
Členství v BRI	x	
Výše čínských PZI v roce 2021 v mil. \$	177,6	89,4
% změna čínských PZI za roky 2012 a 2021	-28 %	-74 %
Hlavní sektory čínských PZI v roce 2021	Doprava, energetika, spotřebitelství	Energetika, doprava, nemovitosti
Hodnota exportu do Číny v r. 2021 v mld. \$	18,5	10,3
Hodnota importu z Číny v r. 2021 v mld. \$	45,6	41

Zdroj: Vlastní vypracování podle dat z National Bureau of Statistics of China, The American Enterprise Institute, Elcano Royal Institute a OECD

Tabulka 7 sleduje rozdíly mezi Itálií jakožto členem BRI a Španělskem, které zapojeno do iniciativy není. V roce 2021 byla výše čínských PZI v Itálii téměř dvakrát vyšší než ve výše čínských PZI ve Španělsku. Od roku 2012 klesly čínské PZI v Itálii o 28 %. Graf č. 8 v kapitole 5.2 již ukázal jejich kolísavou tendenci. Ve Španělsku klesly čínské PZI dokonce o 74 %. Jejich výše byla v roce 2012 cca 347 mil. dolarů. V Grafu 4 v kapitole 4.2 lze pozorovat křivku, jak se čínské PZI ve Španělsku pohybovaly.

V obou zemích patřily mezi hlavní sektory, do kterých Čína investuje, energetika a doprava.

⁷¹ Syngenta buys Italian biologics group Valagro. In: *Reuters* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/valagro-ma-syngenta-idUSL8N2GX0DZ>

⁷² ORTEGA, Andrés. Spain and China: A European Approach to an Asymmetric Relationship. In: *CSIS* [online]. 2019 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/spain-and-china-european-approach-asymmetric-relationship>

Rozdíly mezi čínským importem a exportem jsou značné. V roce 2021 byla Čína největším exportérem na světě. Itálie obsadila 11. pozici a Španělsko 19. pozici.⁷³ Objem exportu do Číny z Itálie byl v roce 2021 o 8,2 mld. dolarů vyšší než export ze Španělska. Nejvyváženějším zbožím do Číny z Itálie byly farmaceutické produkty a ze Španělska maso, převážně vepřové.

Z tabulky je zřejmé, že i když jsou obě země podobně situované, obchod probíhá lépe mezi Čínou a Itálií. Španělsko odmítlo možnost vstupu do iniciativy Pásu a stezky a v obchodu s Čínou se obě strany držely spíše zpátky, přestože je jejich vztah na přátelské úrovni.⁷⁴ Je možné, že kdyby se Španělsko více otevřelo obchodu s Čínou a podepsalo memorandum o porozumění, zlepšily by se jejich obchodní vztahy.

V době, kdy byl v Itálii ve vládě Giuseppe Conte a země vstoupila do BRI, si Itálie vybudovala základnu pro další spolupráci s Čínou. Přestože předchozí vláda Draghiho (od února 2021 do října 2022) a nynější vláda zastávají spíše negativní názor na Čínu a její politiku, vybudovaná základna pravděpodobně pomáhá udržovat obchod mezi těmito zeměmi stále na vyšší úrovni.

⁷³ The World Bank. Exports of goods and services (current US\$). Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?most_recent_value_desc=true

⁷⁴ ORTEGA, Andrés. Spain and China: A European Approach to an Asymmetric Relationship. In: CSIS [online]. 2019 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/spain-and-china-european-approach-asymmetric-relationship>

Závěr

Téměř před deseti lety představil čínský prezident Si Ťin-pching iniciativu, jejíž cílem bylo ekonomickým pásem kolem Hedvábné stezky a námořní Hedvábnou stezkou 21. století propojit země Asie, Evropy a Afriky. Dnes je do iniciativy zapojeno 147 zemí z Asie, Evropy, Afriky a Jižní Ameriky. Tato práce je zaměřená na evropskou dimenzi iniciativy, konkrétně na oblast přímých zahraničních investic. Cílem bakalářské práce bylo prozkoumat a statisticky vyhodnotit vliv čínské iniciativy Pásu a stezky na přímé zahraniční investice v evropských zemích a analyzovat politické faktory, které v Itálii ovlivňují působení iniciativy a čínských přímých zahraničních investic s ní spojených.

První dílčí výzkumná otázka zněla: Jak se změnila výše čínských přímých zahraničních investic v evropských státech, které jsou zapojené do iniciativy, za období od podepsání jejich memorand o porozumění do roku 2021? Jediné dvě země, kterým se čínské příchozí PZI výrazněji zvýšily, jsou Srbsko a Rakousko. Srbsko zaznamenalo významné zvýšení PZI spojené s velkým počtem projektů, které v rámci Pásu a stezky Čína v Srbsku realizuje, jako např. výstavba železnice a dálnice či stavba výroby na pneumatiky. V Rakousku oproti Srbsku nebyly realizovány žádné významnější projekty spojené s BRI. Přímé zahraniční investice Číny v ostatních zemích zůstávají na stejných hodnotách či dokonce klesají.

Mezi členskými zeměmi zaznamenávají výraznější zvýšení PZI pouze Srbsko a Rakousko. Mezi nečlenskými největší vzrůst PZI zaznamenalo Německo, Velká Británie a Nizozemsko. Nárůst jejich příchozích čínských zahraničních investic je ovšem mnohem vyšší než zemí BRI. Hypotéza, která zněla: V členských státech se v souvislosti s iniciativou Pásu a stezky zvýšily čínské přímé zahraniční investice výrazněji než v nečlenských státech, je tedy zamítnuta, výše čínských PZI se výrazněji zvýšily nečlenským státům.

Případová studie, která je součástí bakalářské práce, pojednávala o členství Itálie v iniciativě Pásu a stezky. Třetí dílčí výzkumná otázka zněla: Proč Itálie vstoupila do iniciativy Pásu a stezky, když ostatní země G-7 a většina zemí západní Evropy tak neučinila? Vstup Itálie do BRI s sebou sice přinášel nevýhody v podobě nesouhlasu Spojených států amerických, pro Itálii ovšem představovaly důležitější roli výhody v podobě lepšího přístupu k čínským investicím, zvýšeného cestovního ruchu v Itálii a možnosti zvýšení exportu italských výrobků do Číny. Neutrální reakce ze strany Evropské unie Itálii utvrdila v tom, že nedělá chybné rozhodnutí. V roce 2019 neměla Itálie na spolupráci s Čínou v rámci iniciativy tak negativní názor jako ostatní země G-7, tehdejší vládnoucí strana, Hnutí pěti hvězd, tak rozhodla o podpisu memoranda o porozumění s Čínou.

Pozdější premiér Mario Draghi, který zastával silně proevropské hodnoty, využil pětikrát (z toho jednou zpětně) tzv. zlatou moc, pomocí které zabránil nežádoucím investicím

do strategických sektorů Itálie. Nynější premiérka Giorgia Meloni považuje vstup do BRI za chybu a iniciativu nepodporuje. Je tedy otázkou, zda Itálie s Meloni v čele v iniciativě Pásu a stezky setrvá i v dalších letech.

Zprvu očekávané nové PZI s sebou Itálii vstup do iniciativy nepřinesl. V letech 2019 až 2021 čínské přímé zahraniční investice zůstaly na stejné úrovni jako v předchozích pěti letech. Hypotéza, která zněla takto: Hodnota čínských přímých zahraničních investic se v Itálii se vstupem do iniciativy zvýšila, je rovněž zamítnuta. Jelikož podpis memoranda o porozumění s sebou nenese žádná práva ani povinnosti a podepsané dohody pouze utvrzují již probíhající spolupráci, nenese s sebou vstup do BRI ani žádné okamžité investice. Důležitou roli hrála také pandemie Covid-19, která měla na investice v letech 2020 a 2021 velký vliv, neboť pro čínskou vládu představovala závažný problém k řešení a všechny ostatní záležitosti, včetně přímých zahraničních investic, šly stranou. Pro soukromé investory pandemie znamenala nejistotu návratnosti investice.

Hlavní výzkumná otázka zněla: Má iniciativa Pásu a stezky vliv na změnu čínských přímých zahraničních investic v evropských zemích, které jsou do iniciativy zapojeny? Výzkum přinesl takový závěr, že s výjimkou Srbska, iniciativa Pásu a stezky na PZI v členských zemích BRI v Evropě vliv nemá. Spolupráce mezi členskými zeměmi probíhala již před podepsáním memorand, lze tedy předpokládat, že i kdyby země svá memoranda s Čínou nepodepsaly, přímé zahraniční investice z Číny do daných zemí by přesto byly v podobných hodnotách. Jediná evropská země, ve které se iniciativa významně projevila, je Srbsko, v němž bylo od roku 2015, kdy do iniciativy vstoupilo, dosud realizováno mnoho projektů v rámci BRI.

Vstup členských zemí do iniciativy Pásu a stezky tedy nepřinesl očekávané výsledky. Je na místě otázka, zda je to tím, že je podpis memoranda o porozumění opravdu jen formalitou a do budoucna členským zemím nepřinese žádné výhody oproti zemím, které nejsou členy iniciativy, nebo je deset let stále krátká doba na to, aby se výhody členství v BRI projevily. Koridory, které jsou součástí vize o BRI stále nejsou dostavěné a stále mnoho zemí světa do iniciativy nevstoupilo. Je tedy možné, že skutečná podoba nové Hedvábné stezky se teprve ukáže.

Seznam použité literatury

I. Prameny

DAVIDDI, Marco. Gli investitori esteri puntano sull'Italia. In: *Ernst & Young* [online]. 2022 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: https://www.ey.com/it_it/attractiveness/22/gli-investitori-esteri-puntano-sull-italia1

National Bureau of Statistics of China. Dostupné z: <https://data.stats.gov.cn/english/index.htm>

OECD. *Benchmark Definition of Foreign Direct Investment* [online]. 2008 [cit. 2022-12-15]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/daf/inv/investmentstatisticsandanalysis/40193734.pdf>

OECD. *Quarterly International Trade Statistics* [online]. 2022, 2022(3) [cit. 2023-01-03]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1787/4a1ba9ec-en>

PAJ, Wan-sung. 刘鹤主持召开国务院促进中小企业发展工作领导小组第一次会议. In: *Státní rada Čínské lidové republiky* [online]. 2018 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: http://www.gov.cn/guowuyuan/2018-08/20/content_5315204.htm

The American Enterprise Institute. *China Global Investment Tracker*. Dostupné z: <https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/>

The World Bank. Exports of goods and services (current US\$). Dostupné z: https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?most_recent_value_desc=true

UNCTAD. *World Investment Report 2022* [online]. 2022 [cit. 2022-12-30]. ISSN 225-1677. Dostupné z: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf

II. Knižní a časopisecké tituly

CCHAI, Fang a Peter NOLAN. *The handbook of the Belt and Road*. Beijing: China Social Sciences Press, 2019, ISBN 978-7-5203-4143-1.

FREYMANN, Eyck. *One Belt One Road: Chinese power meets the world*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Asia Center, 2021. ISBN 978-0-6742-4795-6.

- CHE, Siao-ming, Subrata CHAKRABARTY a Lorraine EDEN. The global emergence of Chinese multinationals. *Asian Business & Management*. [online] 2016, 15(1) [cit. 2022-12-15]. ISSN 1472-4782. Dostupné z: doi:10.1057/abm.2016.4
- KRPEC, Oldřich; HODULÁK, Vladan. *Politická ekonomie mezinárodních vztahů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. 2011. ISBN 978-80-210-5481-3.
- LEJ, Cou. *The Political Economy of China's Belt and Road Initiative*. Singapore: World Scientific, 2018. ISBN 978-981-3222-65-6.
- LI, Sing, ed. *Mapping China's 'One Belt One Road' Initiative*. Cham: Palgrave Macmillan, 2019. ISBN 978-3-319-92200-3.
- MARIANI, Lorenzo. The Belt and Road Initiative and the Internationalisation of China's Scientific Power. *IAI Papers* [online]. 2021, 21(40) [cit. 2022-12-12]. ISSN 2610-9603. Dostupné z: <https://www.iai.it/sites/default/files/iaip2140.pdf>
- PUGLIESE, Giulio, Francesca GHIRETTI a Aurelio INSISA. Italy's embrace of the Belt and Road Initiative: populist foreign policy and political marketing. *International Affairs* [online]. 2022, 98(3), 1033–1051 [cit. 2022-12-12]. ISSN 0020-5850. Dostupné z: doi:10.1093/ia/iia039
- SIUNG, Pching a Roman TOMASIC. Soft Law, State-Owned Enterprises and Dispute Resolution on PRC's Belt and Road — Towards an Emerging Legal Order? *HONG KONG LAW JOURNAL* [online]. 2019, 49(3) [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=3505770>
- SRHOLEC, Martin. *Přímé zahraniční investice v České republice*. Linde, 2004. ISBN 80-86131-52-1.
- ŠIMALČÍK, Matěj. Nová hedvábná stezka ke světové dominanci? In: KIRONSKÁ, Kristína a Richard TURCSÁNYI. *Supervelmoc?* Epoque, 2021. ISBN 978-80-278-0047-6.

III. Seznam internetových zdrojů

Odborné texty

- 14+1. In: *Sinopsis* [online]. 2021 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://sinopsis.cz/sinopsis/16-1/>

- ESTEBAN, Mario, Miguel Otero a IGLESIAS. Chinese investment in Spain: open for business, but not at any price. In: *CSIS* [online]. 2018 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.realinstitutoelcano.org/en/analyses/chinese-investment-in-spain-open-for-business-but-not-at-any-price/>
- GHIRETTI, Francesca a Rebecca ARCESATI. Italy pushes back against China's technology transfer. In: *MERICS* [online]. 2022 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://merics.org/en/short-analysis/italy-pushes-back-against-chinas-technology-transfer>
- HOFVERBERG, Elin. Italy: A New Silk Road Between Italy and China – the Belt and Road Initiative. In: *The Library of Congress* [online]. 2020 [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: <https://blogs.loc.gov/law/2020/05/italy-a-new-silk-road-between-italy-and-china-the-belt-and-road-initiative/>
- JASZCZYK, Waldemar. The Belarus Crisis threatens China's Belt and Road Initiative. In: *Warsaw Institute* [online]. 2020 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://warsawinstitute.org/belarus-crisis-threatens-chinas-belt-road-initiative/>
- KRATZ, Agatha, Noah BARKIN a Lauren DUDLEY. The Chosen Few: A Fresh Look at European FDI in China. In: *Rhodium Group* [online]. 2022 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://rhg.com/research/the-chosen-few/>
- Li, Jang. Private enterprises important to Belt and Road projects. In: *Belt and Road Portal* [online]. 2017 [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://eng.yidaiyilu.gov.cn/qwyw/rdxw/27784.htm>
- Mapping China's Rise In The Western Balkans: Serbia. In: *ECFR* [online]. 2020. Dostupné z: <https://ecfr.eu/special/china-balkans/serbia/>
- Mercator Institute for China Studies. *MERICS report: Chinese FDI in Europe*. Dostupné z: <https://rhg.com/wp-content/uploads/2022/04/MERICS-Rhodium-Group-COFDI-Update-2022-2.pdf>
- NEDOPIIL, Christoph. Countries of the Belt and Road Initiative. In: *Green Finance & Development Center* [online]. 2022 [cit. 2022-10-30]. Dostupné z: <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>
- ORTEGA, Andrés. Spain and China: A European Approach to an Asymmetric Relationship. In: *CSIS* [online]. 2019 [cit. 2023-01-02]. Dostupné z: <https://www.csis.org/analysis/spain-and-china-european-approach-asymmetric-relationship>

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V PEKINGU. *Belt and Road Initiative* [online]. [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/beijing/cz/politika/vzajemne_vztahy/obor/index.html

Novinářské texty

BECHIS, Francesco. Altolà Cina, c'è lo stop di Draghi. Golden power sui microchip. In: *Formiche* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://formiche.net/2021/11/cina-stop-draghi-golden-power-microchip/>

BRZOZOWSKI, Alexandra a Jorge VALERO. 'Don't be naive with China', EU leaders tell Italy. In: *Euractiv* [online]. 2019 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/dont-be-naive-with-china-eu-leaders-tell-italy/>

CARRER, Gabriele. Draghi blocca gli affari cinesi su un gioiello della robotica italiana. In: *Formiche* [online]. 2022 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://formiche.net/2022/06/robox-veto-golden-power-cina/>

Cina: il decreto Draghi salva i semi italiani con il Golden power. In: *COLDIRETTI* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: <https://www.coldiretti.it/economia/cina-il-decreto-draghi-salva-i-semi-italiani-con-il-golden-power>

Croatia inaugurates Chinese-built „milestone“ wind farm. In: *Xinhua* [online]. 2021 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: http://www.news.cn/english/2021-12/08/c_1310357458.htm

DAVI, Eugénie. Moldova's Unexpected Opening to China. In: *CHOICE* [online]. 2022 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://chinaobservers.eu/moldovas-unexpected-opening-to-china/>

FERRARESI, Mattia. China Isn't Helping Italy. It's Waging Information Warfare. In: *Foreign Policy* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2020/03/31/china-isnt-helping-italy-its-waging-information-warfare/>

FOROUGH, Mohammadbagher. What Will Russia's Invasion of Ukraine Mean for China's Belt and Road? In: *The Diplomat* [online]. 2022 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2022/03/what-will-russias-invasion-of-ukraine-mean-for-chinas-belt-and-road/>

- GHIRETTI, Francesca. The Belt and Road in Italy: 2 Years Later. In: *The Diplomat* [online]. 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2021/03/the-belt-and-road-in-italy-2-years-later/>
- HARTH, Laura. Perché festeggiare la fine dell'accordo Ansa-Xinhua. In: *Formiche* [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://formiche.net/2022/08/accordo-ansa-xinhua-harth/>
- Hungary signs \$1.9bn loan deal with China for railway to Belgrade. In: *GCR* [online]. 2020 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.globalconstructionreview.com/hungary-signs-19bn-loan-deal-china-railway-belgrad/>
- CHE, Laura. Xi Jinping wants China's private companies to fight alongside the Communist Party. In: *CNN Business* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/09/22/business/china-private-sector-intl-hnk/index.html>
- Il governo Draghi usa per la prima volta il Golden power: bloccata l'acquisizione cinese di un'azienda lombarda dei semiconduttori. In: *La Repubblica* [online]. 2021 [cit. 2022-12-16]. Dostupné z: https://www.repubblica.it/economia/2021/04/09/news/golden_power_dis-295721717/
- LANDINI, Francesca a Luca TROGNI. Italy to sell energy grid stake to China for 2 billion euros. In: *Reuters* [online]. 2014 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-italy-china-idUSKBN0FT1H020140724>
- Luxembourg, a member of the BRI. In: *OBOReuropa* [online]. 2019 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: <https://www.oboreurope.com/en/luxembourg-member-bri/>
- MEACCI, Ludovica. Italy Has Learned a Tough Lesson on China. In: *Foreign Policy Magazine* [online]. 2021 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/06/24/italy-china-policy-belt-road/>
- Meloni: "Non rinnoverei l'adesione alla via della seta cinese." In: *ANSA* [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://www.ansa.it/sito/notizie/politica/2022/09/23/meloni-non-rinnoverei-ladesione-alla-via-della-seta-cinese_c6c5a8b3-a9a7-4d82-91cc-41d669584cd5.html
- MU, Sūe-čhüan. Portugal buckles down at Belt and Road Initiative conference. In: *Xinhua* [online]. 2018 [cit. 2022-12-03]. Dostupné z: http://www.xinhuanet.com/english/2018-03/24/c_137061257.htm

- Počitelj – Zvirovići. In: *JP Autoceste FBiH* [online]. [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.jpautoceste.ba/en/pocitelj-zvirovici-2/>
- RALEV, Radomir. China's Shandong Linglong to build \$994.4 mln tyre factory in Serbia. In: *SeeNews* [online]. 2018 [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://see-news.com/news/chinas-shandong-linglong-to-build-9944-mln-tyre-factory-in-serbia-624043>
- Syngenta buys Italian biologics group Valagro. In: *Reuters* [online]. 2020 [cit. 2023-01-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/valagro-ma-syngenta-idUSL8N2GX0DZ>
- TEDALDI, Barbara. Tra Italia e Cina un pareggio utile grazie ai gol di Mattarella. In: *Agenzia Giornalistica Italia* [online]. 2019 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: https://www.agi.it/blog-italia/punto-politico/italia_cina_pareggio_mattarella_xi_jinping-5194807/post/2019-03-23/
- WILD, Oliver. *The Silk Road* [online]. 1992 [cit. 2022-10-18]. Dostupné z: <https://arquivo.pt/wayback/20160315145417/http://www.ess.uci.edu/~oliver/silk.html#4>
- Xi meets Italian PM Meloni. In: *Xinhua* [online]. 2022 [cit. 2022-12-12]. Dostupné z: <https://english.news.cn/20221117/3f9925d6ba684387bdfaff22dfe77f56/c.html>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Starověká Hedvábná stezka	8
Obrázek 2: Země iniciativy Belt and Road	10

Seznam tabulek

Tabulka 1: Evropské země zapojené do iniciativy Belt and Road.....	16
Tabulka 2: Největší investiční projekty Číny v členských zemích iniciativy v Evropě	21
Tabulka 3: Přímé evropské investice do Číny podle sektoru, porovnání roků 2008–2012 a 2018–2021	25
Tabulka 4: Hlavní odvětví přímých čínských investic v evropských zemích iniciativy ..	26
Tabulka 5: Nečlenské země s nejvyšší celkovou hodnotou PZI na zelené louce za roky 2012–2022.....	27
Tabulka 6: Zrušené čínské investiční transakce v Itálii.....	33
Tabulka 7: Porovnání Itálie a Španělska.....	36

Seznam grafů

Graf 1: Hodnota čínských přímých zahraničních investic v Evropě	19
Graf 2: Evropské země s nejvyšší hodnotou čínských přímých zahraničních investic za období 2014–2020, kumulativně.....	20
Graf 3: Změna čínských PZI v jednotlivých členských zemích iniciativy	22
Graf 4: Změna čínských PZI v nečlenských zemích iniciativy.....	23
Graf 5: Čínské přímé zahraniční investice v Evropě podle odvětví v roce 2012 a 2021	24
Graf 6: Čínské PZI na zelené louce v Evropě	27
Graf 7: Hodnota čínských investic na zelené louce do členských zemí BRI v období od jejich vstupu do iniciativy do roku 2021	28
Graf 8: Hodnota čínských přímých zahraničních investic v Itálii	32
Graf 9: Italské sektory, do kterých proudí nejvíce čínských investic za období 2010–2020	35

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této bakalářské práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

Jméno a příjmení: Karin Matějovičová

V Praze dne: 04. 01. 2023

Podpis:

Jméno	Oddělení/ Pracoviště	Datum	Podpis